

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Warszawa, 15. X. 1950 r. Nr 20 (182) R. VII

TREŚĆ NUMERU:

Wacław Morawski, Zast. Generalnego Dyrektora II Zespołu w Prezydium Rady Ministrów: O roli wydziałów: ogólnego i inspekcji prezydium wojewódzkiej rady narodowej

Franciszek Grochalski, Przewodniczący Prezydium Woj. R. N. w Łodzi: Osiągnięcia i błędy kampanii budżetowej w woj. łódzkim

Pierwszy okres działalności komisji rad narodowych w woj. wrocławskim (Z materiałów inspekcji Kancelarii Rady Państwa)

Serafin Garbiński, Delegat Pełnomocnika Rządu do Walki z Analfabetyzmem: Zwiększyć udział rad narodowych w walce o zlikwidowanie resztek analfabetyzmu.

Marek Arczyński, Sekretarz Rady Turystycznej przy Ministrze Komunikacji: O większe zainteresowanie rad narodowych sprawami turystyki

Edward Osowski, Sekretarz Prezydium PRN w Bystrzycy: O pracy Komisji Zdrowia PRN w Bystrzycy

Jan Antoniszczak, Sekretarz Prezydium Woj. R. N. w Krakowie: Z prac Woj. R. N. w Krakowie nad wykonaniem Planu Inwestycyjnego

Michał Milecki: Nowe formy powiązania Prezydium Woj. R. N. w Krakowie z terenem

Z życia rad narodowych

Przegląd ustawodawstwa

Głosy prasy

Komunikaty

WIADOMOŚCI URZĘDOWE:

Okólnik nr 30 Kancelarii Rady Państwa w sprawie udziału rad narodowych w organizowaniu „Tygodnia Walki z Analfabetyzmem“.

Okólnik nr 31 Kancelarii Rady Państwa w sprawie udziału rad narodowych w wykonywaniu miejscowych planów inwestycyjnych w dziedzinie gospodarki komunalnej.

Pismo okólne Kancelarii Rady Państwa i Prezydium Rady Ministrów Zespół II w sprawie budżetów dodatkowych b. związków samorządowych na rok 1950.

Tymczasowe ramowe wytyczne w sprawie podziału funkcji w wydziałach ogólnych prezydiów rad narodowych.

Tymczasowe ramowe wytyczne o pracy wydziałów inspekcji prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

W tym numerze wkładka

PORADY PRAWNE

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Nr 20 (182)

Warszawa, 15 października 1950 r.

Rok VII

WACŁAW MORAWSKI

Zast. Gen. Dyrektora II Zespołu
w Prezydium Rady Ministrów

OM 02

O roli wydziałów: ogólnego i inspekcji prezydium wojewódzkiej rady narodowej

Ustawa z dnia 20 marca b. r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej jest rewolucyjną reformą na odcinku sposobu wykonywania władzy państwowej w terenie. Zniosła ona jednoosobowe kierownictwo administracją państwową w terenie, zniosła podział administracji na rządową i samorządową i skupiła w radach narodowych pełnię władzy administracyjnej w terenie, którą praktycznie wykonuje w imieniu rady jej kolejalny organ wykonawczy — prezydium rady. Celem tej reformy jest wzmocnienie władzy ludowej, usprawnienie terenowego aparatu rządzenia, ułatwienie walki z biurokratyzmem przez silniejsze powiązanie organów władzy państwowej z masami pracującymi i stworzenie warunków do większego rozwinięcia twórczej inicjatywy i aktywności mas ludowych w budownictwie socjalistycznym.

„Zadaniem podstawowym i najważniejszym nowopowołanych organów władzy państwowej — rad narodowych i ich prezydiów jest uczynić wszystko, aby podtrzymać, rozwijać i umacniać nierozzerwalnie tę łączność z masami ludowymi“ (Prezydent B. Bierut).

„Wzmocnienie władzy ludowej przez jej dalszą i dogłębną demokratyzację, przez wzrost aktywności i udziału w niej mas pracujących — to naczelny sens przeprowadzonej u nas reformy“ (Wicepremier A. Zawadzki).

Nowa władza terenowa — rady narodowe i ich prezydium są jakościowo nową formą terenowego aparatu państwowego, różniącą się — nie tylko pod względem formy ale i treści — od tego jaki istniał do czasu przeprowadzenia reformy.

Wydziały i referaty prezydium rady narodowej są pomocniczym aparatem prezydium. Poprzez wydziały i referaty prezydium rady wykonywuje władzę w terenie.

Aby prezydium rad narodowych mogły wypełnić postawione im zadania, powinny ustawić się po nowemu, a więc i po nowemu kierować wydziałami.

Zasada kolektywnej pracy prezydium rady, oraz zadania prezydium w dziedzinie powiązania aparatu wy-

konawczego rad narodowych z masami, przyciągania mas również przez aparat wykonawczy rad do udziału w rządzeniu państwem, wymagają przestawienia się w pracy wydziałów prezydiów rad narodowych, wymagają powiązania się wydziałów z komisjami rad, wykorzystania inicjatywy komisji i radnych, ich spostrzeżeń i uwag.

Nad przyswojeniem sobie przez wydziały takiego stylu pracy czuwa prezydium rady narodowej, posługując się wydziałem ogólnym.

Prezydium rad narodowych obowiązane są pomagać prezydiom rad niższego stopnia w ich codziennej pracy. Prezydium rad obowiązane są czuwać nad właściwym stylem pracy organów rad narodowych niższego stopnia nad powiązaniem się ich z potrzebami terenu, interesami klasy robotniczej i pracujących chłopów.

Realizując te zadania prezydium rad posługują się swymi wydziałami ogólnymi. Wydziały ogólne prezydiów rad narodowych mają zatem inne cele i zadania, niż wydziały o takiej samej nazwie dawnych urzędów wojewódzkich i starościńskich. Wydziały ogólne prezydiów rad narodowych zostały nasycone treścią polityczną, ponoszą one wraz z prezydiem rady współodpowiedzialność za należyte wypełnianie zadań stojących przed radą narodową, jej prezydiem i komisjami.

Bez dobrej pracy wydziału ogólnego nie może być dobrej pracy prezydium. Wydziały ogólne prezydiów rad narodowych są dla prezydium rady aparatem pomocniczym o dużym znaczeniu politycznym. Powinny one odgrywać rolę sprawnego narzędzia w rękach prezydium rady dla celów wypełnienia przez rady narodowe podstawowego ich zadania jakim jest poprzez rady narodowe „wzniesienie się mas do samodzielnego udziału nie tylko w głosowaniu i wyborach, lecz w codziennym zarządzaniu“ (Lenin).

Wewnętrzna organizacja wydziałów ogólnych została określona w Instrukcji Nr 8 i rozwinięta w Tymczasowych Ramowych Wytycznych w sprawie podziału

DM 20/36/pow 115

funkcji w wydziałach ogólnych prezydiów rad narodowych opracowanych przez Prezydium Rady Ministrów (Zespół II), przy udziale przedstawicieli wydziałów ogólnych prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

Wg tych wytycznych należy ustawić wewnętrzną organizację wydziałów ogólnych prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych. Doświadczenia pracy wydziałów ogólnych w nowej tymczasowej strukturze pozwolą na ostateczne sprecyzowanie wewnętrznej organizacji i zakresu działania tych wydziałów i uregulowanie ich zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów.

Zgodnie z Instrukcją nr 8 wydział ogólny prezydium wojewódzkiej rady narodowej dzieli się na trzy oddziały: ogólny, organizacyjny i gospodarczy oraz na trzy samodzielne referaty: prawny, podziału terytorialnego i transportowy. Taka wewnętrzna organizacja wydziałów ogólnych umożliwi prezidiom wojewódzkich rad narodowych załatwianie spraw związanych z funkcjonowaniem i zadaniami prezydium w zakresie:

obsługi wojewódzkiej rady narodowej, współdziałania z komisjami tej rady, ogólnego kierownictwa wydziałami prezydium, nadzoru nad funkcjonowaniem prezydiów rad narodowych niższego stopnia, utrzymywania łączności ze społeczeństwem oraz zapewnienia należytej organizacji wydziałów prezydium i zaspokajania potrzeb techniczno-biurowych i innych niezbędnych dla należytego funkcjonowania aparatu wykonawczego prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Oddział organizacyjny jest nową i ważną komórką, podstawowym narzędziem prezydium wojewódzkiej rady narodowej w realizacji jego następujących zadań:

- 1) przygotowania posiedzeń prezydium, czuwania nad realizacją uchwał prezydium,
- 2) przygotowania sesji wojewódzkiej rady narodowej, projektów uchwał na sesję, realizacji uchwał rady, udzielania odpowiedzi na interpelacje radnych na sesji,
- 3) uaktywnienia komisji i radnych oraz pomocy im w pracy,
- 4) organizacyjnego ustawienia pracy prezydiów rad narodowych niższych stopni i ich wydziałów (referatów), pomocy w pracy tym prezidiom, kontroli ich stylu pracy, pomocy w ustawieniu pracy komisji niższych rad narodowych, oceny pracy niższych rad narodowych, ich prezydiów i komisji,
- 5) organizowaniu narad społecznych.

Oddział organizacyjny jest tym ogniwem w aparacie wykonawczym prezydium wojewódzkiej rady narodowej, które pomaga w powiązaniu prezydium i wydziałów z komisjami rad, pomaga komisjom i radnym w ich pracy, w przygotowaniu spraw wnoszonych na posiedzenia prezydium i sesję rady. Przy pomocy oddziału organizacyjnego prezydium wojewódzkiej rady narodowej nadzoruje pracę prezydiów rad narodowych niższych stopni, śledzi za ich stylem pracy i praktyczną działalnością oraz udziela im niezbędnej pomocy organizacyjnej. Oddział organizacyjny obowiązany jest wnikać w szczegóły działalności komisji własnej rady oraz niższych rad i ich prezydiów, służyć im pomocą i na czas usuwać trudności w ich pracy. Wielkim zadaniem oddziałów organizacyjnych jest stała troska o podnoszenie na wyższy poziom pracy rad narodowych niższych szczebli, a w szczególności ich prezydiów.

Dla tych celów oddział organizacyjny został podzielony na referaty, których nazwy odpowiadają zadaniom, stojącym przed tymi referatami, a mianowicie:

- 1) referat rad narodowych,
- 2) referat prezydiów rad narodowych,
- 3) referat komisji rad narodowych,
- 4) referat instruktazu terenowego,
- 5) referat planów pracy i koordynacji,
- 6) sekretariat prezydium.

Zadania tych referatów zostały wyszczególnione w załączonych Tymczasowych Ramowych Wytycznych w sprawie podziału funkcji w wydziałach ogólnych prezydiów rad narodowych. Bliższego omówienia wymaga natomiast referat instruktazu terenowego.

Referat instruktazu terenowego pomaga w pracy prezidiom rad narodowych niższych szczebli, szczególnie od strony organizacyjnej. Pracuje on w powiązaniu z wydziałem inspekcji i z innymi wydziałami prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Referat instruktazu terenowego — to zespół inspektorów - instruktorów (np. 3, 4 na szczeblu wojewódzkim i 1 na szczeblu powiatowym). Centralną postacią w tym referacie jest inspektor wydziału ogólnego, inspektor - instruktor, inspektor społeczno - organizacyjny.

Na terenie własnej rady narodowej inspektor wydziału ogólnego utrzymuje ścisłą więź z komisjami rady, uczestniczy w ich posiedzeniach, udziela im pomocy w opracowaniu planu pracy i realizacji opracowanych przez komisje wniosków, bierze udział w sesji rady i rozpracowuje dla prezydium sprawy wysuwane przez radnych na sesji rady.

Zadaniem głównym i podstawowym inspektora wydziału ogólnego jest utrzymywanie bezpośredniej łączności z radami narodowymi niższych stopni, ich prezidiami i komisjami, i okazywanie im pomocy organizacyjnej we wzmacnianiu i rozszerzaniu więzi z masami pracującymi

Inspektor wydziału ogólnego wpływa na właściwe — pod względem organizacyjnym — ustawienie pracy tych prezydiów, rozpowszechnia doświadczenia wyróżniających się w pracy rad, ich prezydiów i komisji.

Praktycznie praca terenowa inspektora wydziału ogólnego wyglądać powinna w ten sposób, że inspektor wyjeżdża na teren rady narodowej niższego stopnia, sprawdza, czy prezydium zbiera się na posiedzenia, czy pracuje kolektywnie i planowo, czy istnieje kontrola wykonania podejmowanych uchwał. Sprawdza jak pracują komisje i jaki jest rezultat ich pracy. Kontroluje stosunek prezydium i wydziałów do komisji, sprawdza, czy są organizowane narady - konferencje prezydium (sekretarza) z przewodniczącymi komisji, czy komisjom jest udzielana pomoc techniczno - biurowa i inna.

Inspektor wydziału ogólnego bada czy zostały właściwie pod względem organizacyjnym ustawione wydziały i referaty prezydiów rad narodowych niższych stopni, czy odbywają się narady - konferencje prezydium z kierownikami wydziałów i jakie są rezultaty tych narad.

Inspektor wydziału ogólnego uczestniczy w posiedzeniach prezydium rady niższego stopnia, celem zapoznania się ze sposobem obrad prezydium, bierze udział w sesjach rady, aby zbadać jak sesja została przygotowana przez prezydium, uczestniczy w posiedzeniach

komisji rady niższego stopnia dla bezpośredniego zapoznania się ich pracą, osiągnięciami i trudnościami.

Ale inspektor wydziału ogólnego nie tylko kontroluje, on przede wszystkim pomaga. Dzieli się swymi uwagami i spostrzeżeniami z kontrolowanym prezydium rady na temat jego stylu pracy oraz pracy komisji i rady, pomaga w układaniu planu pracy prezydium i komisji, w układaniu porządku dziennego sesji rady oraz narad i odpraw terenowych, pomaga w wyszukaniu najlepszych metod realizacji uchwał prezydium i rady oraz najlepszych form zacieśnienia więzi rady i jej organów z robotnikami i pracującymi chłopami.

Inspektor wydziału ogólnego, inspektor organizacyjny powinien odgrywać rolę podstawowego czynnika w walce z biurokratycznymi wypaczeniami w pracy prezydium rad narodowych niższego stopnia, ich wydziałów i referatów.

Samodzielny referat prawny wydziału ogólnego prezydium wojewódzkiej rady narodowej zmienił również swój charakter. Nie należy go traktować jako „radcę prawnego“ dla wydziałów prezydium. Jego podstawowym zadaniem staje się kontrola uchwał rad niższego stopnia i ich prezydium z punktu widzenia zgodności z obowiązującym ustawodawstwem Polski Ludowej. Jest on organem pomocniczym prezydium wojewódzkiej rady narodowej w dziedzinie nadzoru prawnego nad działalnością prezydium rad narodowych niższych stopni, czuwania nad socjalistyczną praworządnością uchwał rad narodowych niższego stopnia i ich prezydium.

✱

Wydział inspekcji prezydium wojewódzkiej rady narodowej jest organem prezydium dla kontroli wykonywania przez prezydium rad niższego stopnia obowiązków, opartych na ustawach oraz wynikających z uchwał prezydium i rady, instrukcji, poleceń i zarządzeń władz naczelnych i zwierzchnich.

Pracę wydziałów (referatów) inspekcji regulują opracowane przez II Zespół w Prezydium Rady Ministrów z udziałem przedstawicieli z terenu Tymczasowe Ramowe Wytoczne o pracy wydziałów inspekcji prezydium wojewódzkich rad narodowych.

Kontrola wykonawstwa — to podstawowe zadanie wydziałów i referatów inspekcji.

Kontrola wykonawstwa sprawowana przez wydziały i referaty inspekcji dotyczyć powinna przede wszystkim jakości wykonanych i wykonywanych zadań. Głównym jej celem powinna być kontrola treści, ubocznym — kontrola formy realizacji zadań kontrolowanego aparatu.

Wydział inspekcji przeprowadza kontrolę z punktu widzenia sposobu i rezultatów wykonanych zadań, od strony rzeczywistych wyników pracy aparatu administracyjnego w terenie, od strony zgodności z założeniami polityki naszego Państwa Ludowego, od stopnia zaspokajania potrzeb mas pracujących.

Wydział inspekcji ma za zadanie badać i sygnalizować o wypadkach wypaczenia przez aparat administracyjny linii polityki Rządu. W szczególności jeśli chodzi o wieś, trzeba stale kontrolować, czy i jak jest realizowana przez aparat administracyjny linia bezkompromisowej walki z bogaczem wiejskim.

Do obowiązków wydziałów inspekcji należy również kontrola organizacji, wydajności i dyscypliny pracy wydziałów i referatów prezydium rad narodowych niższego stopnia, ujawnianie źródeł hamowania inicjatywy mas przez aparat administracyjny, trudności i braków w pracy tego aparatu i sygnalizowanie o tym wydziałom ogólnym.

Celem inspekcji powinno być stałe podnoszenie poziomu pracy prezydium powiatowych i gminnych rad narodowych, ich wydziałów i referatów oraz stałe polepszanie jakości ich pracy. Inspekcja nie może się ograniczać do sprawdzania wykonawstwa bieżących zadań. Powinna ona planowo i systematycznie badać całość kształtu pracy poszczególnych prezydium rad niższego stopnia i ich wydziałów i referatów.

Jest rzeczą celową, aby inspektorzy wydziału (referatu) inspekcji — po zakończeniu inspekcji — omówili jej wyniki na posiedzeniu prezydium, przyczyniając się do podjęcia przez to prezydium odpowiedniej uchwały dla usunięcia ujawnionych błędów, braków i niedomagań.

✱

Stosunek referatu instruktażu terenowego w wydziale ogólnym do wydziału inspekcji można przedstawić następująco:

Inspektorzy wydziału ogólnego — to inspektorzy organizacyjni, natomiast wydziały i referaty inspekcji sprawują (przy ewent. pomocy resortowych wydziałów swego prezydium) kontrolę fachową. Czynności inspektorów wydziałów ogólnych są jakby przedłużeniem działalności prezydium na odcinku organizacyjnego ustawienia pracy, pomocy w wypracowaniu najlepszego stylu pracy prezydium rad narodowych niższego stopnia, ich komisji i wydziałów, natomiast wydziały i referaty inspekcji są operatywnym organem prezydium rady dla sprawdzenia w terenie przebiegu akcji i w ogóle działalności prezydium niższej rady i jego wydziałów na odcinku gospodarczym, społecznym i administracyjnym oraz naprawienia popełnionych błędów i niedociągnięć.

Rzecz jasna, że praca obu wymienionych typów inspektorów będzie się między sobą zazębiać.

✱

Podstawowy cel inspekcji zarówno po linii organizacyjnej jak i fachowej — to sprawdzenie, czy praca prezydium, komisji i wydziałów odpowiada sytuacji i aktualnej problematyce terenu, czy jest odbiciem włączenia się w toczącą się walkę klasową, czy stanowi wyraz aktywnego udziału w ofensywie przeciwko elementom spekulacyjno - kapitalistycznym, czy realizuje plany gospodarcze i mobilizuje masy do ich wykonania, czy polepsza warunki codziennego życia mas pracujących i włącza masy do udziału w wykonywaniu władzy w terenie.

Inspekcja ma włączać się w toczącą się walkę klasową, stać zdecydowanie po stronie robotnika i pracującego chłopca, oceniać pracę kontrolowanego prezydium i jego wydziałów z punktu widzenia interesów mas i realizacji linii polityki naszego Państwa Ludowego, budującego podstawy socjalizmu.

FRANCISZEK GROCHALSKI Przewodniczący Prezydium
Woj. R. N. w Łodzi

Osiągnięcia i błędy kampanii budżetowej w woj. łódzkim

Prace nad projektem preliminarza budżetowego woj. łódzkiego na rok 1951 mamy już poza sobą. W dniu 1 października 1950 r. projekt znalazł się w Ministerstwie Finansów. Zakończenie prac nastąpiło z jednodniowym opóźnieniem.

Projekt budżetu na rok 1951 różni się zasadniczo od budżetu z lat ubiegłych. Jego treść i forma jest logicznym następstwem reformy ustrojowej, przeprowadzonej przez ustawę o terenowych organach jednolitej władzy państwowej z dnia 20 marca b. r. Ustawa pojawiła się na wstępie realizacji Sześcioletniego Planu rozwoju gospodarczego i budowy podstaw socjalizmu w Polsce. Ustawa przekazała radom narodowym funkcje terenowych organów władzy państwowej, których zadaniem obok czynności wykonawczych w stosunku do zarządzeń i poleceń władz centralnych jest planowanie terenowej działalności publicznej i gospodarczej. Ustawa umożliwia szybszą i sprawniejszą realizację planów gospodarczych poprzez mobilizację mas pracujących miast i wsi do udziału w rządzeniu Państwem i do wytężonego wysiłku nad realizacją gospodarczych założeń naszej polityki państwowej.

Budżet Państwa na 1951 rok jest budżetem zbiorczym, który obejmuje budżet centralny, a więc budżet władz centralnych i podległych im bezpośrednio organów, budżety wojewódzkie, powiatowe, miejskie i gminne, obejmujące bezpośrednie dochody i całość wydatków rad narodowych odpowiednich szczebli wraz z podporządkowanymi im instytucjami, urzędami, przedsiębiorstwami i zakładami.

Budżety szczebla niższego wchodziły w skład budżetu zbiorczego jednostki szczebla wyższego i tak: budżety gmin i miast nie stanowiących powiatów wchodziły zbiorczo do budżetów powiatowych rad narodowych, budżety powiatów i miast stanowiących powiaty wchodziły zbiorczo do budżetów wojewódzkich rad narodowych, budżety zaś województw i miast Warszawy i Łodzi wchodziły zbiorczo do budżetu Państwa.

W ten sposób budżet Państwa będzie wyrazem całości gospodarki finansowej, objętej systemem budżetowym Państwa. Budżet na rok 1951 ma za zadanie realizowanie tych samych założeń gospodarczych i politycznych, co i Narodowy Plan Gospodarczy, realizujący budownictwo podstaw socjalizmu.

Prace budżetowe na odcinku powiązania ich z Narodowym Planem Gospodarczym oparte zostały na systemie limitów budżetowych, czyli cyfr kontrolnych określających kwotowo granicę, w której powinien się zamknąć projekt budżetu.

Limity na rok 1951 zarówno dla organów centralnych jak i dla budżetów terenowych ustaliła uchwała Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1950 r. Limity przekazane zostały prezydium woj. rad narodowych z podziałem na resorty. Dalszą czynnością był odpowiedni rozdział otrzymanych przez województwa limitów na budżet wojewódzki i na budżety terenowe tj. powiatowe.

Przy pracy nad podziałem limitów na powiaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi napotkało na szereg poważnych trudności, z których najistotniejszą był brak zestawień odnośnie wydatków terenowych w roku 1949 i w pierwszym półroczu 1950 r. Dotyczyło to zwłaszcza wydatków na administrację. Żmudne zadanie zebrania tych danych w stosunkowo krótkim czasie zostało wykonane drogą analizy wykonania budżetu w roku 1949 i w pierwszym półroczu 1950 r. przez wszystkie te ogniwa, które weszły w skład Prezydium Woj. R. N. i stały się jego wydziałami. W oparciu o otrzymane zestawienia można było przystąpić do podziału limitu administracyjnego na poszczególne powiaty z przeświadczeniem, że nie popełni się błędów. Te prace wstępne zajęły jednak trochę czasu, a tym samym skróciły okres rozpracowywania budżetów.

Limity kwotowe poza administracyjne Prezydium Woj. R. N. otrzymało z poszczególnych resortów centralnych. Ich podział na powiaty nastąpił w oparciu o dane dotyczące zamierzeń gospodarczych powiatów na rok 1951. Przy rozdziale stwierdzono, że centralnie nie zostały przewidziane kwoty na takie akcje, jak: utrzymanie ogładaczy mięsa, rakarnie, studnie publiczne, rzeźnie, kąpieliska, łaźnie, oświetlenie ulic i pożarnictwo na szczeblu powiatowym i gminnym. W tych wypadkach Prezydium musiało uzyskać dodatkowe instrukcje z Ministerstwa Finansów i poleciło organom terenowym przekraczać limity przyznane dla poszczególnych prezydiów, a nie przewidziane limitami centralnymi wydatki preliminarować w granicach wydatków z roku 1950.

Po uzyskaniu limitów ze szczebla wojewódzkiego przedzia powiatowych rad narodowych dokonały podziału na poszczególne gminy i miasta, po czym przystąpiono do opracowania projektów budżetu.

Tu dopiero zaczęły się zasadnicze kłopoty. Przewidziane instrukcje odnośnie budżetów poszczególnych resortów przysły z dużym opóźnieniem i okazały się niewystarczające. Na poszczególnych szczeblach zabrakło ludzi oznajmionych z techniką prac budżetowych. Dawni bowiem samorządowcy bądź zostali awansowani w toku reorganizacji władz terenowych, bądź też przeszli na inne odcinki pracy.

Nowy personel rekrutujący się przeważnie z wydziałów finansowych prezydiów poszczególnych rad okazał się pomimo odbycia dwudniowego kursu dla powiatowych kierowników referatów budżetowych, niedostatecznie przeszkolony. Korzystanie z noty budżetowej było o tyle trudne, że zawierała ona obok wskazań praktycznych cały szereg sformułowań teoretycznych ujętych bardzo zwięźle, których zrozumienie wymaga poważniejszego przygotowania. Biorąc to pod uwagę Prezydium Woj. R. N. zorganizowało stały instytut terenowy, w którym brał udział personel Wydziału Finansowego Prezydium Woj. R. N. Kontrola prac budżetowych w terenie i instruktaż trwał blisko 3 tygodnie. Ten styl pracy umożliwił w dużej mierze dotrzymanie

terminu opracowania budżetu wojewódzkiego. Stosunkowo najmniejsze trudności w opracowaniu projektu budżetu spotykało się na szczeblu gminnym, gdyż zakres budżetów gminnych rad narodowych niewiele albo wcale nie różnił się od dawnych budżetów gminnych.

Daleko większe trudności miały do pokonania powiatowe rady narodowe. Tutaj dało się zauważyć szereg błędów, które przeszły z praktyki dawnych budżetów samorządowych. Szereg prezydiów powiatowych rad narodowych nie potrafił zrozumieć zasady koncentracji środków i próbował przelimitować dziesiątki pozycji niecelowych, a będących tylko symbolicznym wyrazem troski danego prezydium o jakieś zagadnienie. Jako przykład może posłużyć fakt, że w budżecie Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Piotrkowie znalazła się suma 3.000 zł na zwalczanie epidemii biegunki u drobiu. Kredyty na poletka doświadczalne zostały rozbite tak, że na 100 m² przewidywano kredyt kilku czy kilkunastu złotych, kredyty na wystawy rolnicze rozłożono mechanicznie na poszczególne gminy, uzyskując możliwość wydatkowania kwoty zaledwie kilku tysięcy złotych na jedną wystawę itd. Wymagało to stałej czujności i stałego instruktażu już w toku opracowania preliminarzy jak i pewnych korekt po przedstawieniu budżetów powiatowych w Prezydium Woj. R. N. Z poważnymi trudnościami spotkaliśmy się również na szczeblu wojewódzkim. Należy podkreślić, że trudności potęgowała kilkakrotna zmiana limitów przez niektóre resorty, co powodowało przekreślenie dotychczasowej pracy nad preliminarzem budżetowym zarówno na szczeblu wojewódzkim jak i na szczeblach niższych. Przedstawienie przez powiaty swoich budżetów nie szło w parze z przedkładaniem preliminarzy przez poszczególne wydziały i referaty w powiatach swoim odpowiednikom na szczeblu wojewódzkim. Opóźnienia hamowały prace nad wojewódzkim budżetem zbiorczym i trzeba było w ostatnich dniach zorganizować kilkudziesięcio-osobową ekipą, aby podołać wykonaniu prac technicznych związanych z zestawieniem wojewódzkiego budżetu zbiorczego. Trudności te w zasadzie zostały pokonane.

Zagadnieniem, które nie znalazło pełnego wyrazu w tegorocznych pracach budżetowych, to sprawa udziału w tych pracach rad. Nasunęły się tu najpierw trudności natury formalnej. Nota budżetowa przewidywała zatwierdzenie projektów budżetów przez rady narodowe. Biorąc pod uwagę przepis, który mówi, że uchwałę rady narodowej może zmienić uchwała rady wyższego szczebla, a w odniesieniu do rad wojewódzkich uchwała Rady Państwa — nasunęły się słuszne wątpliwości, czy celowe jest podejmowanie uchwał przez poszczególne rady w sprawie przyjęcia budżetu z założeniem, że szereg błędów popełnionych przy opracowaniu budżetu będzie musiało być korygowane na szczeblu wyższym. Gdyby zastosować tu ściśle literę prawa, każda korekta w uchwalonym przez P. R. N. budżecie powiatowym mogłaby być przeprowadzona tylko przez Woj. R. N. w drodze uchwały

Inne trudności z uaktywnieniem czynnika radzieckiego przy pracach budżetowych wynikały z krótkich terminów przeznaczonych na opracowanie budżetów na poszczególnych szczeblach.

Nadto przy pracach budżetowych wyszło niedocenianie przez wiele prezydiów wagi czynnika radzie-

kiego i komisji radzieckich przy podejmowaniu tak zasadniczej decyzji jak budżet.

Szereg rad narodowych na szczeblu gminy i miast nie stanowiących powiatu przedstawił projekty preliminarzy budżetowych radom bez uprzedniego przepracowania przez komisje i tak np.: Prezydium M. R. N. w Konstancynie Łódzkim opracowało cały budżet bez udziału komisji, a uchwała Prezydium przyjmująca projekt budżetowy, który miał być przedstawiony radzie, nie była poprzedzona poważniejszą dyskusją. Brzmi ona jak następuje:

„Uchwała nr 65. Po odczytaniu i objaśnieniu kolejnych pozycji budżetu administracyjnego na rok 1951 przez sekretarza Prezydium Miejskiej Rady Narodowej, który przedstawia się następująco:

strona dochodowa:

Rozdział	2	zł	450.000
„	5	„	1.130.000
„	6	„	2.951.695
„	13	„	694.000
„	14	„	1.600.000
„	15	„	44 928.815
		zł	51.755.110

strona rozchodowa:

Rozdział	5	zł	952.070
„	6	„	17.394.540
„	7	„	27.968.500
„	10	„	40.000
„	13	„	5.400.000
		zł	51.755.110

Wobec powyższego Prezydium M. R. N. opracowany projekt budżetu administracyjnego na rok 1951, który opiewa po stronie dochodowej jak i rozchodowej na sumę zł 51.755.110 uchwała jednogłośnie. Jednocześnie stwierdza się, że przyznany limit państwowy na administrację jest za skromny i winien być podwyższony o zł 600.000“.

Uchwała ta powzięta została na posiedzeniu Prezydium w dniu 4 września 1950 r., a preliminarz został przedstawiony Radzie w dniu 30 września. Pomimo więc upływu 26 dni, Prezydium M. R. N. nie zdobyło się na przedstawienie projektu preliminarza komisjom radzieckim. Jest rzeczą oczywistą, że Prezydium popełniło szereg błędów w budżetowaniu, które będą musiały ulec korekcie. Do miasta Konstancyna należy np. gromada Srebrna, w której istnieje spółdzielnia produkcyjna. Potrzeby tej gromady zamknięte zostały przelimitowaniem kwoty 700.000 zł na akcję przeciwpożarową (budowa remizy) i 294.650 zł na utrzymanie szkoły. Inne potrzeby gromady spółdzielczej nie znalazły wyrazu w budżecie. Stało się tak m. in. dlatego, że przedstawiciel Spółdzielni Produkcyjnej Srebrna jako członek miejskiej rady narodowej nie miał możliwości wziąć udziału w pracach budżetowych. Weźmy jeszcze jeden przykład: gmina Puczniew. Budżet gminnej rady narodowej opracował sekretarz prezydium GRN; opracowanie to oparł na analizie wykonania budżetu za rok 1949 i za pierwsze półrocze 1950 r. Nadto Komisja Oświatowa Gminnej Rady Narodowej objechała wszystkie szkoły na terenie gminy, zbadała ich potrzeby i spis tych potrzeb przedłożyła Prezydium

GRN z wnioskiem o uwzględnienie ich realizacji w budżecie na rok 1951. Wyniki pracy Komisji stały się podstawą do preliminowania odpowiednich kwot w projekcie budżetu na rok 1951, przy czym Prezydium podzieliło te potrzeby na takie, które mogą być zaspokojone jeszcze z budżetu bieżącego roku i na takie, których zaspokojenie wymaga preliminowania odpowiednich kredytów na rok 1951. Ta część pracy nad budżetem Gminnej Rady Narodowej w Puczniewie była przeprowadzona prawidłowo, ale następna faza prac była błędna, ponieważ po opracowaniu preliminarza nie był on analizowany przez żadną komisję, a tylko został przyjęty przez Prezydium na posiedzeniu w dniu 24 sierpnia 1950 r.

Nieco ruchliwsze były komisje radzieckie na szczeblu powiatowym, gdzie projekt budżetu poddawany był analizie, komisje często wprowadzały zmiany, a na sesjach powiatowych rad narodowych w wielu wypadkach budżet był referowany przez przedstawicieli komisji finansów, budżetu i planu.

Budżet wojewódzki, który mógł być przedstawiony komisji dopiero w dniu 29 września b. r. nie został również gruntownie przeanalizowany przez czynnik radziecki. Na wspólnym posiedzeniu Komisji Finansów, Budżetu i Planu i Prezydium Woj. R. N., Komisja podniosła słuszne zastrzeżenia, stwierdzając, że przedstawienie preliminarza z najbardziej nawet szczegółowymi wyjaśnieniami na posiedzeniu Komisji nie jest równoznaczne z głęboką analizą poszczególnych pozycji i że uwzględniając szereg obiektywnych trudności uniemożliwiających wcześniejsze przedstawienie budżetu, komisja nie może zrezygnować z jego szczegółowego opracowania nawet po przedstawieniu go ze względu na termin 30 września b. r. w Ministerstwie Finansów. W związku z tym Komisja postanowiła wspólnie z pozostałymi resortowymi komisjami przepracować preliminarz w terminie do 1 grudnia b. r.

Przedstawione przykłady błędów popełnionych w toku opracowania budżetu na rok 1951, nie wyczerpują oczywiście wszystkich niedociągnięć. Było ich daleko więcej. Zasadniczo wynikały one z dwu przyczyn: zbyt-

niego pośpiechu wywołanego chęcią dotrzymania terminów i braku aktywności komisji radzieckich, co odbiło się ujemnie na stronie merytorycznej budżetów. Pośpiech uniemożliwił przeszkolenie pracowników budżetowych a także głębsze opracowanie instrukcji dla poszczególnych resortów, pewne błędy w rozdziale limitów i późniejsze zmiany powodujące dość znaczne zamieszanie, brak formularzy budżetów zbiorczych dla szczebla wojewódzkiego i powiatowego (tysiące godzin pracy poszło na przepisywanie maszynowe wzorów) itp. Następstwem niedostatecznego przeszkolenia pracowników było szereg błędów formalnych i rzeczowych, jak próby nadmiernego obciążania budżetów wydatkami administracyjnymi, preliminowanie wydatków na wzrost (telefony, podróże służbowe, zakup inwentarza), rozdrabnianie limitów do tego stopnia, że ich utrzymanie w budżetach byłoby równoznaczne z marnotrawstwem.

Mimo stwierdzonych braków i niedociągnięć, budżet na rok 1951 reprezentuje zasadniczy kierunek rozwoju gospodarki województwa łódzkiego, zdążającej wraz z gospodarką całego kraju ku socjalizmowi. Główna troska spoczywa na zagadnieniach, zmierzających do podniesienia stopy życiowej człowieka pracy i zapewnienia mu lepszych niż w roku ubiegłym warunków bytowych. Wydatki na gospodarkę komunalną i mieszkaniową stanowią 12% ogólnej sumy budżetu. Jeśli do tego dodamy sumy budżetów przedsiębiorstw komunalnych, jak wodociągi, kanalizacja, zakłady oczyszczania miast, miejskie przedsiębiorstwa komunikacyjne i inne, które do budżetów wchodzi tylko wynikami swej działalności, tj. zyskiem lub stratą, to ta dziedzina wypada istotnie imponująco. Wydatki na oświatę sięgają ponad 30% ogółu wydatków, na zdrowie około 20%. Poważne sumy przewidziano na rozwój rolnictwa, komunikacji, handlu itd.

Tegoroczna kampania budżetowa dała terenowym radom narodowym nowy zasób doświadczeń, które będą wykorzystane w pracy w latach następnych i przyczynią się do lepszego socjalistycznego planowania budżetowego.

Pierwszy okres działalności komisji rad narodowych w woj. wrocławskim

(Z materiałów inspekcji Kancelarii Rady Państwa)

Kancelaria Rady Państwa dla bezpośredniego zbadania działalności nowopowołanych komisji rad narodowych wydelegowała w końcu sierpnia br. na teren województwa wrocławskiego kilku inspektorów z poleceniem dokonania przeglądu dotychczasowych prac komisji w szczególności: a) ich składów, b) rodzaju i stylu pracy, c) układu i stopnia wykonania pracy, d) oraz stosunki komisji do prezydiów rad narodowych i do sesji plenarnych rad.

Dokonana lustracja wykazała, że prezydium Woj. R. N. spowodowało powołanie komisji rad narodowych we właściwym czasie, tak, iż akcja ta została zakończona bez opóźnień.

Prezydium Woj. R. N. w trosce o uczynienie nowych komisji zdolnymi do pracy, po dokonaniu ich wybo-

rów przystąpiło do krótkiego instruktażu przewodniczących komisji na specjalnie zwoływanych odprawach, a ponadto opracowało pomocniczy, orientacyjny plan ich prac.

Kancelaria Rady Państwa, doceniając wkład pracy prezydium Woj. R. N. we Wrocławiu w zakresie organizowania nowych komisji i skierowania ich pracy do właściwych zadań, poinformowała prezydium Woj. R. N. o swoich krytycznych uwagach, dotyczących składu i działalności komisji rad narodowych w województwie wrocławskim, dla umożliwienia prezydium Woj. R. N. usunięcia dostrzeżonych braków. Jak wynika z ostatnich sprawozdań prezydium Woj. R. N. we Wrocławiu podjęło już poważne wysiłki w tym kierunku.

W toku inspekcji ustalono następujący stan rzeczy:

I. Skład socjalny komisji P.R.N. i G.R.N. jest na ogół dobry — element robotniczy i chłopski w zasadzie przeważa nad elementem urzędniczym.

Dostrzeżono jednak w niektórych P.R.N. poważne odchylenia od tej zasady. W szczególności w P.R.N. Lwówek Śląski w komisjach znajduje się ca 70% pracowników umysłowych — przy 14% robotników i 11% chłopów mało- i średniorolnych. W P.R.N. Bystrzyca Kłodzka — w komisji finans. - budżet. i planu na 12 członków jest 8 pracowników umysłowych. Podobnie w komisji oświaty i kultury — na 9 członków oraz w komisji handlu na 8 członków jest po 5 pracowników umysłowych.

P.R.N. Oława — w komisji finans.-budżet. i planu — na 11 członków znajduje się 7 pracowników umysłowych, zaś w komisji gosp. kom. i mieszk. na 11 członków znajduje się 6 pracowników umysłowych.

W P.R.N. Legnica — w komisjach zasiada tylko 4 robotników, tj. ok. 7%, a około 50% pracowników umysłowych.

W P.R.N. Lubin — w komisjach zasiada 50% pracowników umysłowych.

Podane przykładowo przypadki, jakkolwiek mają charakter sporadyczny, nie mniej dowodzą, że nie wszędzie zatroszczono się o właściwy skład socjalny komisji.

II. Jak z kolei przedstawiają się praktyczne możliwości pracy komisji i ich powiązanie z masami pracującymi?

Składy ilościowe komisji przedstawiają się bardzo różnorodnie, i przedstawiają dość szeroką skalę, bo od 2 do 12 członków. Charakterystyczne jest pod tym względem P.R.N. Kamienna Góra. Zarówno komisje P.R.N., jak i większość komisji G.R.N. posiadają po 3 członków i to wybranych tylko spośród radnych. Zwraca uwagę brak w komisjach przedstawicieli organizacji społecznych, oraz brak współpracy komisji z organizacjami masowymi i społecznymi, co utrudnia komisjom możliwość podejmowania akcji masowych, obliczonych na realne i konkretne rezultaty.

Co więcej, komisje nie posługują się w wykonaniu swych zadań pomocą organizacji masowych i społecznych i nie wciągają tych organizacji do wykonywania swych zadań. Komisje powinny wiedzieć, że jest to jedna z form rozszerzania i pogłębiania ich pracy masowej.

Z tych względów celowym jest zwrócenie uwagi prezydium i komisjom P.R.N. i G.R.N. nie tylko na możliwość, ale i na konieczność wykorzystywania tej formy pracy, niezależnie od konieczności ilościowego zwiększania składu tych komisji, którym dotychczasowe składy 2 — 3 osobowe, szczególnie na szczeblu powiatu utrudniają wykonywanie ich zadań.

III. Poważne obawy w zakresie zdolności roboczej komisji, stwarza fakt, że do komisji powołano jedynie ludzi cieszących się opinią wypróbowanych starych społeczników, nie sięgnięto zaś do ludzi nowych, nie obciążonych jeszcze innymi funkcjami społecznymi (P. R. N. Bystrzyca Kłodzka, P.R.N. Milicz). Ponadto nie tylko członkowie ale nawet przewodniczący komisji powołani zostali niekiedy „zaocznie“. Rezultatem tego rodzaju praktyki są fakty, że przewodniczący niektó-

rych komisji (np. w Miliczu lub w Kamiennej Górze) dowiedzieli się dopiero w czasie inspekcji, że zostali wybrani na przewodniczących komisji. Skutek takiej polityki kadr dla komisji rad narodowych jest ten, że niektórzy członkowie komisji i ich przewodniczący zrezygnowali zaraz po wyborze z powierzonych im funkcji. (P.R.N. Kamienna Góra), inni nie podjęli pracy w ogóle. Na pytania skierowane do członków prezydium rad narodowych lub do członków komisji, jakie były powody przyjęcia mandatów komisji, skoro dany członek komisji z góry zakładał niemożność swej pracy w komisji, inspektorzy uzyskali informacje, że wybrano te osoby, gdyż były one delegowane do pracy w komisjach przez organizacje społeczne. Jako błąd prezydium rad narodowych wytknąć należy, iż nie przedstawiały one organizacjom społecznym wytworzonego stanu rzeczy w komisjach rad, nie żądały zmian składu w komisji, nie wносиły na plenum rady o odwołanie z komisji tych osób ze względu na ich bierność, wynikającą z przeciążenia innymi funkcjami.

Przy wyżej opisanym niewłaściwym doborze ludzi do komisji, praca ich nie może stanąć na należytych poziomach. Typowym przykładem całkowitej niemal bezczynności wszystkich komisji P.R.N. jest P.R.N. Kamienna Góra.

Również i komisje P.R.N. Oława, Milicz, Bystrzyca Kłodzka, Legnica bądź w większości w ogóle jeszcze nie podjęły prac, bądź też działalność ich była zbyt skromna, doraźna, nie oparta na przemyślanych samodzielnich i dostosowanych do potrzeb terenu własnych planów pracy.

Fakty te świadczą o konieczności zmiany polityki kadr przy powoływaniu nowych komisji. Należy zwrócić uwagę na konieczność przełamania w powoływaniu komisji ciasnego kręgu uznanych działaczy społecznych i sięgnięcia również do nowego elementu.

Dobór ludzi do komisji sprowadzający ich skład do zawodowych omal społeczników, powoduje też zjawisko odpłatności posiedzeń komisji jako podstawowego warunku pracy komisji.

Nawiązując do podanych spostrzeżeń prezydium Woj. R. N. winno zwrócić uwagę prezydium rad narodowych, że są one współodpowiedzialne za osobowy skład komisji rady i że winny one troszczyć się o to, aby skład komisji zapewniał im zdolność do operatywnej działalności.

IV. W szeregu przypadków słaba działalność nowych komisji wynika z niewłaściwego stosunku prezydium rad do komisji.

Prezydium pomimo odpowiedzialności za prace komisji pozostawiły je sobie samym. Ten brak orientacji większości komisji odnośnie ich roli w świetle ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej stworzył taką sytuację, że komisje znalazły się pod znakiem wyraźnej supremacji prezydium nad nimi.

W czasie inspekcji nie napotkano np. na fakty:

- zakwestionowania wniosków prezydium przez komisję,
- wprowadzenia poprawek przez komisję do wniosku prezydium,
- kontroli prezydium lub wydziału przez komisję,
- zgłoszenia koreferatu przez komisję do wniosku przedkładanego przez prezydium na plenum rady.

Natomiast napotkano na fakty, że sekretarz prezydium zwołuje posiedzenia komisji, układa porządek

obrad komisji (P.R.N. Lublin, Wrocław) na posiedzeniu komisji rolnictwa i leśnictwa w P.R.N. (Kłodzko, w dniu 20 sierpnia br.) przewodniczy kierownik wydziału rolnictwa i leśnictwa; plany pracy komisji opracowywane były przez prezydium rad narodowych i przesyłane przez przewodniczącego prezydium do przewodniczącego komisji „do wiadomości i wykonania“ (gmina Żmigródek).

Komisje nie przemyślały własnych planów pracy, mają one przeważnie plany ogólnikowe, „narzucone“. W tych warunkach zachodzi obawa oderwania tematyki tych planów od istotnych zadań i możliwości komisji. Fakt „dyktowania“ komisjom zadań i prac przez prezydium sprowadza je do roli organu prezydiów. Nie zaobserwowano w czasie inspekcji wysiłków prezydiów rad narodowych w tym kierunku, aby doprowadzić do samodzielnego ułożenia planów przez komisje, i do wyjaśnienia komisjom znaczenia planów pracy, ich konkretności i konieczności podejmowania zadań zmierzających do istotnego i pełnego wykonania planów pracy komisji.

Należy czuwać, aby komisje składały sprawozdania z wykonania planów pracy na sesjach plenarnych rad narodowych. Spotykany obecnie brak kontroli wykonania planów powoduje, że nawet te ogólnikowe plany, jakie posiadały komisje w III kwartale 1950 r. nie są wykonywane, a praca komisji idzie torem przypadkowości, niezależnie od ustalonych planów pracy.

Wprawdzie komisje rad narodowych znajdują się w początkach swojej działalności i należało liczyć się z pewnymi niedociągnięciami w pierwszej fazie ich prac, ale dostrzeżone niewłaściwości wskazują na poważne niebezpieczeństwo wypaczenia roli, jaką komisje powinny spełniać i dlatego należy już obecnie podjąć kroki w kierunku właściwego ustawienia pracy komisji.

Przytoczone spostrzeżenia o tyle niekompletne, iż dokonane na podstawie kontroli kilku jedynie powiatów województwa, skłoniły Kancelarię Rady Państwa do zwrócenia uwagi prezydium Woj. R. N. na następujące zagadnienia, jako najpilniejsze dla usprawnienia pracy komisji rad narodowych:

- a) na sprawę właściwego doboru kadr dla komisji rad narodowych,
- b) na sprawę stylu pracy komisji i ich powiązanie z masami, plenarnymi sesjami i prezydiami rad narodowych,
- c) na sprawę niezbędności oddolnego opracowywania planów przez komisje i kontrolę rzeczywistego wykonania tych planów,
- d) na sprawę instruktażu komisji przez konferencje wojewódzkie, powiatowe oraz przez inspektorów.

Kancelaria Rady Państwa ponadto zwróciła uwagę prezydium Woj. R. N. na styl pracy inspekcji prezydiów rad wyższych stopni. Inspektorzy prezydiów sprawom organizacyjnym i prawidłowemu ustawieniu pracy poszczególnych organów rady poświęcają niedostateczną uwagę.

Przeprowadzone inspekcje mają charakter niezwykle pobieżny. Zazwyczaj inspektor przegląda jedynie protokoły, robi notatki i wyjeżdża. Inspektorzy nie przywiązują się do rozstrzygnięcia wątpliwości w pracach prezydium, rady i jej komisji, nie dają pomocy w organizowaniu ich pracy. W terenie nie napotkano na konferencję poinspekcyjną mającą na celu omówienie błędów organizacyjnych, nie napotkano na pisma poinspekcyjne w sprawach organizacyjnych, stwierdzono natomiast wypadki opryskliwego, władczygo zachowywania się inspektorów (P.R.N. Oława, Kamienna-Góra). Tego typu inspekcja przyzwyczajają rady i ich organy do dyletantyzmu, wyrabia przekonanie o faktycznej bezkontrolności spraw organizacyjnych i nie wnosi usprawnień w pracę rad i ich komisji.

Wzięcie pod uwagę powyższych spostrzeżeń przyczyni się niewątpliwie do podniesienia na wyższy poziom pracy komisji rad narodowych na terenie województwa wrocławskiego. Dlatego Kancelaria Rady Państwa zaleciła prezydium Woj. R. N. przedyskutowanie przedstawionych zagadnień z prezydiami rad narodowych oraz z przewodniczącymi komisji powiatowych rad narodowych z tym, aby ci przekazali swe doświadczenia do komisji gminnych rad narodowych.

SERAFIN GARBIŃSKI

Delegat Pełnomocnika Rządu
do Walki z Analfabetyzmem

Zwiększyć udział rad narodowych w walce o zlikwidowanie resztek analfabetyzmu

Jednym z podstawowych warunków pełnej realizacji Planu 6-letniego jest przygotowanie, wykształcenie dostatecznej ilości należycie wyszkolonych zawodowo i ideologicznie kadr wykwalifikowanych robotników i specjalistów. Wykonanie tego zadania uzależnione jest w dużej mierze od tempa i wyników akcji likwidacji analfabetyzmu w naszym kraju.

Dotychczasowe osiągnięcia

Od dnia uchwalenia przez Sejm Ustawodawczy ustawy o likwidacji analfabetyzmu upłynęło 17 miesięcy. Mamy już poza sobą dwie kampanie: jesienno-zimową

1949 — 50 r. i wiosenno-letnią 1950 r. Plan kampanii jesienno-zimowej przewidywał zorganizowanie 30.000 kursów i zespołów dla 450.000 analfabetów i półanalfabetów. Do końca grudnia 1949 r. nauczaniem objęto 491.464 analfabetów i półanalfabetów (organizacyjnie wykonano plan w 111%), ale naukę początkową ukończyło i otrzymało zaświadczenie tylko 306.206 osób, co świadczy o wykonaniu planu zaledwie w 59,30%. Odsiew na kursach i w zespołach wynosił więc ponad 40%.

W tegorocznej kampanii wiosenno-letniej na zaplanowanych 15.200 kursów i zespołów dla 228.000 uczestników, mieliśmy czynnych 6.785 kursów i zespołów z liczbą 111.240 uczniów.

Na dzień 1 lipca 1950 r. kursy i zespoły zorganizowane w drugiej kampanii ukończyło 13.635 osób. Nie mamy jeszcze pełnych wyników kampanii wiosenno-letniej, gdyż dokładne dane będą ogłoszone dopiero za kilka tygodni. Przytoczone jednak liczby świadczą, że wykonanie planu likwidacji analfabetyzmu w I półroczu 1950 r. nie jest zadowalające.

Pierwsze osiągnięcia rad narodowych i organów społecznych do walki z analfabetyzmem zostały zgłoszone Pełnomocnikowi Rządu do W. z A. na uroczystościach w Tczewie. Dla uczczenia Święta Odrodzenia złożono meldunki o całkowitej likwidacji analfabetyzmu: w 18 powiatach i 5 miastach wydzielonych, 206 gminach, 4283 gromadach, 241 spółdzielniach produkcyjnych, 495 państwowych gospodarstwach rolnych i 489 zakładach pracy.

Osiągnięte wyniki świadczą o dużym wysiłku i dobrze spełnionym obowiązku przez wielu wojewódzkich, powiatowych pełnomocników i przewodniczących gminnych komisji społecznych oraz znaczną część rad narodowych. Wyniki te nie są jednak zadowalające, gdyż w poszczególnych województwach, gminach i gromadach daleko odbiegają od pełnej realizacji planu.

Przytoczone liczby i procenty świadczą, że w dotychczasowej akcji były poważne usterki i niedociągnięcia, popełniliśmy szereg błędów oraz nie potrafiliśmy z uporem przełamywać napotykanymi trudnościami.

Osiągnięcia poszczególnych województw wg stanu na dzień 23 maja 1950 r. przedstawiają się następująco:

Województwa:	Wykonanie		% wykonania planu
	Plan Planowano objąć nauczaniem	(Przeszkolono na kursach, w zespołach i punktach nauczania indywidualnego)	
1. śląskie	39.000	33.988	87,2
2. gdańskie	19.000	13.261	69,8
3. poznańskie	29.000	20.347	70,2
4. łódzkie	34.000	23.756	69,9
5. olsztyńskie	23.000	17.349	75,4
6. szczecińskie	31.000	18.618	60,1
7. krakowskie	23.000	14.445	51,6
8. warszawskie	36.000	18.352	50,9
9. rzeszowskie	21.000	10.683	50,8
10. pomorskie	25.000	11.255	45,2
11. m. Łódź	3.500	1.502	42,9
12. kieleckie	30.000	11.396	37,9
13. białostockie	24.000	8.632	35,9
14. m. st. W-wa	2.500	950	38,0
15. lubelskie	38.000	12.156	32,0
16. wrocławskie	46.000	12.340	26,8
Razem	429.000	229.030	53,4

Na plan pierwszy wysunęły się więc województwa śląskie i gdańskie. Bardzo niepokojący jest stan akcji w m. st. Warszawie i województwach: kieleckim, białostockim, lubelskim i wrocławskim, w których wyniki pracy kursów w odniesieniu do liczby absolwentów są bardzo niskie.

Osiągnięcia powiatów, gmin i gromad są różne. Mamy wiele powiatów, które zrealizowały plan w 100% (np. powiaty: gnieźnieński, inowrocławski, średzki, kępiński), ale są i takie powiaty (np. pow. sierwaliński), które zrealizowały plan zaledwie w 7,9%.

Błędy i niedociągnięcia w dotychczasowej akcji

Krytycznie i samokrytycznie należy stwierdzić, że błędy i niedociągnięcia w akcji likwidacji analfabetyzmu polegały przede wszystkim na tym, że terenowe rady narodowe i organizacje masowe w wielu przypadkach:

- 1) nie współdziałały w dostatecznym stopniu w mobilizacji wszystkich sił do walki z analfabetyzmem,
- 2) nie wykorzystwały wszystkich możliwości dla zapewnienia kursom i zespołom dobrej frekwencji,
- 3) nie wykazały większej aktywności w organizowaniu opieki społecznej nad kursami i poszczególnymi uczniami, którzy znajdowali się w trudnych warunkach życiowych,
- 4) nie wykazały większej troski o dostarczenie kursom i zespołom odpowiednich lokali, opału, lamp, nafty,
- 5) tolerowały opieszałość i niedośćstwo pełnomocników i przyzwoitów komisji społecznych, które cały ciężar akcji spychały na nauczycielstwo, podinspektorów szkolnych i gminnych instruktorów pedagogicznych do walki z analfabetyzmem.

Zła frekwencja i duży odsiew na kursach i zespołach były to najpoważniejsze skutki naszych błędów i niedociągnięć, które doprowadziły do zmarnowania energii ludzkiej.

Zadania na najbliższą przyszłość

Kampania jesienno-zimowa 1950 — 1951 r. jest największą kampanią w dotychczasowej akcji i zadecyduje o terminowym zlikwidowaniu analfabetyzmu w Polsce Ludowej.

Plan kampanii jesienno-zimowej, zatwierdzony przez Główną Komisję Społeczną do Walki z Analfabetyzmem, przewiduje zorganizowanie do końca grudnia 1950 r. 34.000 kursów i zespołów dla 522.000 analfabetów i półanalfabetów, kontynuowanie Wakacyjnego Czynu Młodzieżowego i rozbudowa punktów nauczania indywidualnego. Łącznie z kursami i zespołami z kampanii wiosenno-letniej, które nie zakończyły jeszcze nauki — w okresie jesienno-zimowym czynnych będzie 41.125 kursów i zespołów, w których będzie się uczyć ponad 603.800 analfabetów i półanalfabetów.

Zadania te będzie można osiągnąć przez:

- 1) uaktywnienie rad narodowych i organizacji masowych,
- 2) bezwzględne egzekwowanie zarządzeń Pełnomocnika Rządu w zakresie planowania pracy i zorganizowanie systematycznej kontroli realizacji kwartalnych planów pracy gminnych, powiatowych i wojewódzkich komisji społecznych do W. z A.,
- 3) pełną realizację zobowiązań podjętych przez organizacje masowe i zespoły społeczno-pedagogiczne,
- 4) podjęcie zdecydowanej walki o utrzymanie dobrej frekwencji na kursach i zmniejszenie odsiewu do 10%,
- 5) powiązanie akcji likwidacji analfabetyzmu z innymi akcjami państwowymi, a zwłaszcza z walką o pokój i realizację 6-letniego Planu narodowego.

Przygotowaniem do pełnej realizacji planu kampanii jesienno-zimowej będzie „Tydzień Walki z Analfabetyzmem“, który odbędzie się w dniach od 22 — 29 października. Zadaniem Tygodnia będzie zmobilizowanie całego społeczeństwa do tej największej kampanii i dokonanie kontroli dotychczasowej rejestracji, która poz-

woli ostatecznie ustalić liczbę osób nie umiejących czytać i pisać oraz opracować rzetelny plan likwidacji analfabetyzmu. Zadaniem Tygodnia będzie również propagowanie zagadnień czytelnictwa i organizowanie dalszej opieki nad absolwentami kursów w świetlicach i zespołach czytelniczych.

MAREK ARCZYŃSKI

Sekretarz Rady Turystycznej
przy Ministrze Komunikacji

O większe zainteresowanie rad narodowych sprawami turystyki

Upowszechnienie turystyki i krajoznawstwa i przekształcenie jej w poważny instrument wychowawczo-społeczny najszerszych mas pracujących i młodzieży, stało się dziś w Polsce Ludowej jednym z programowych zadań organizacji masowych oraz Towarzystw Turystyczno-Krajoznawczych.

Polska Ludowa, po zamierzczym etapie ziemiańskoburżuazyjnym, w którym turystyka i krajoznawstwo były zmonopolizowane i dostępne tylko dla sfer uprzywilejowanych, po okresach traktowania turystyki jako snobistycznej rozrywki nudzącego się mieszczaństwa, przystępuje dziś do gruntownego jej przekształcenia, nadania jej nowego charakteru, budowania nowych form i zasad, zgodnych z interesem i potrzebami szerokich mas pracujących, robotników, chłopów i młodzieży.

W przeciwstawieniu do stosunków panujących w państwach kapitalistycznych, turystyka i krajoznawstwo powinny w naszych warunkach ustrojowych stać się terenem nowej, szerokiej działalności kulturalnowychowawczej, związanej z odnową zdrowia tak samo ważną jak teatr czy film, wczasy czy świetlice, czy wreszcie inne zdobycze kulturalne mas pracujących.

W Związku Radzieckim turystyka i krajoznawstwo — podobnie, jak sport, stały się zdobyczą całego narodu, a więc własnością mas pracujących i to zarówno w sensie korzystania z niej, jak i jej tworzenia. 30-letnie doświadczenia Związku Radzieckiego na polu turystyki i krajoznawstwa prawdziwie masowego i prawdziwie ludowego stanowią dla nas niezmiernie bogatą i nieocenioną skarbnicę doświadczeń i z myślą właśnie o tych doświadczeniach będziemy stawiać i realizować postulaty umasowienia turystyki i krajoznawstwa w naszym kraju.

Nie trzeba dowodzić, że Polska z jej bogactwami naturalnymi, z jej pomnikami kultury narodowej, pięknym krajobrazem górskim i nadmorskim, jeziorami i lasami, z jej olbrzymim dorobkiem socjalistycznego budownictwa — jest wyjątkowym terenem, którego świadome poznawanie będzie poważną podbudową w budzeniu świadomości, siły i patriotyzmu ogółu obywateli, a zwłaszcza naszej młodzieży.

Żywiołowy pęd robotników, chłopów i młodzieży do turystyki i poznawania własnego kraju, przyczyniający się znakomicie do zacieśniania stosunków między miastem i wsią, a będący w dużym stopniu wynikiem rewolucji wczasowej, nie spełniłby swego zadania, jeśliby miał nadal rozwijać się w sposób nieorganizowany, nie podbudowany należycie bazą gos-

Systematyczne zebrania rad narodowych z udziałem członków komisji społecznych do walki z analfabetyzmem, partii politycznych, krytyczna i samokrytyczna ocena dotychczasowych wyników i osiągnięć, rozważanie planów pracy na przyszłość niewątpliwie przyczyni się do pełnej i terminowej likwidacji analfabetyzmu.

podarczą, pozbawiony opieki politycznej i klasowego charakteru.

W trosce więc o prawidłowy rozwój tej ważnej dziedziny naszego życia, o koordynację wysiłków i stworzenie właściwych podstaw organizacyjnych, Rada Ministrów uchwałą z dnia 29 lipca 1950 roku powołała do życia Radę Turystyczną przy Ministrze Komunikacji, w skład której weszli obok przedstawicieli zainteresowanych ministerstw i władz, reprezentanci masowych organizacji, a więc: C.R.Z.Z., F.W.P., Z.S.Ch., Z.M.P. oraz przedstawiciele Towarzystw Turystyczno-Krajoznawczych, Związków Sportowo-Turystycznych i wreszcie rzeczoznawcy czy specjaliści z tego zakresu.

Struktura organizacyjna Rady Turystycznej, jej skład społeczny i zakres działania, zawarty w statucie Rady, ogłoszonym w Monitorze Polskim Nr A-94, poz. 1183, daje pełną rękojmię, że będzie tu — z jednej strony, zapewniona pełna koordynacja wysiłków ze strony państwa i społeczeństwa, a z drugiej — interes świata pracy oraz społeczny charakter turystyki.

Pierwszy krok został już uczyniony.

Ażeby jednak turystyka i krajoznawstwo były naprawdę powszechne i masowe, ażeby posiadały na wskroś społeczny sens, aby nie stoczyły się na tory biurokratyzmu czy bezmyślnej komercyjności, oparto je organizacyjnie o jednolite, społeczne formacje fachowo-turystyczne, zapewniając w nich bezpośredni i szeroki udział przedstawicieli świata pracy i młodzieży.

W tej mierze zostały już daleko zaawansowane prace organizacyjne.

W najbliższym czasie, tj. już w listopadzie b. r. nastąpi zjednoczenie dwu największych towarzystw, a to: Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w jedno masowe towarzystwo pod nazwą: „Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze“, w ramy którego zostaną włączone inne, mniejsze organizacje terenowe, jak lokalne Związki Turystyczne, Towarzystwa Miłośników Ziem, Ochrony Zabytków i Przyrody itp.

Powołanie do życia tego jednego, ogólnokrajowego Towarzystwa, zapewnienie mu pełnych warunków rozwoju, wyposażenie go w potrzebne środki działania i wprowadzenie doń przedstawicieli masowych organizacji społeczno-zawodowych i młodzieżowych, na wszystkich szczeblach w skali krajowej, pokrycie się nią organizacyjną wszystkich terenów turystycznych, mobilizacja aktywu społecznego i zawodowego do prac

w turystyce i krajoznawstwie, dalsza aktywizacja mas do udziału w życiu turystycznym i krajoznawczym, to niewątpliwie poważny przełom w dotychczasowym stanie rzeczy, to warunki pozwalające na przestawienie turystyki na inne tory.

W ten sposób w nowym Towarzystwie zostanie zapewniony interes mas pracujących i młodzieży oraz ich wpływ na dalszy rozwój turystyki, a z drugiej strony — udział czynnika społeczno-fachowego, wolnego od starych nawyków i obciążeń. Na tej platformie codziennej i bezpośredniej współpracy aktywu masowych organizacji oraz aktywu turystycznego będzie się wykuwać nowa perspektywa rozwojowa ludowej turystyki w Polsce.

Państwo Ludowe w zrozumieniu wagi i znaczenia turystyki i krajoznawstwa, jako czynnika wychowawczego i zdrowotnego, nie szczędzi tu pomocy i wysiłków, czego wyrazem są m. in. rosące z roku na rok poważne sumy w budżetach na turystykę oraz nakłady inwestycyjne przewidziane w Planie 6-cioletnim, na budowę domów turystycznych, schronisk i innych urządzeń turystycznych.

Ale nie ulega wątpliwości, że najlepsze plany organizacyjne, największe nakłady ze strony Państwa, zapal i entuzjizm organizatorów — nie wystarczą jeśli w realizacji tych zamierzeń nie nastąpi pełna koordynacja wysiłków, należyte zrozumienie celów i zadań i wszechstronna pomoc ze strony wszystkich zainteresowanych czynników.

*

W nieodparty sposób narzuca się tu rola rad narodowych, jako czynnika wszechstronnie zainteresowanego w rozwoju tej dziedziny życia i niejednokrotnie mająca tu swój decydujący wpływ.

Rady narodowe w terenach turystycznych w większości wypadków nie uświadamiają sobie należycie

roli i znaczenia turystyki i krajoznawstwa, nie tylko pod względem ideowo-wychowawczym, lecz co jest dziwne — pod względem gospodarczo-ekonomicznym. Mamy w Polsce miejscowości, przez które przewijają się rok rocznie dziesiątki tysięcy turystów i wczasowiczów, miejscowości, które swój rozwój i egzystencję opierają często wyłącznie na ruchu turystycznym i wycieczkowym, a które nie wykazują dostatecznego zrozumienia dla potrzeb turystyki.

Przejawia się to często w braku ich zainteresowania planami inwestycyjnymi turystyki, planami zaopatrzenia żywnościowego, w braku troski o zorganizowanie noclegów dla wycieczek robotniczych, chłopskich czy młodzieżowych i wreszcie w braku opieki i pomocy w stosunku do Towarzystw, organizujących turystykę na ich terenie. Rady na ogół nie rozumieją, że działalność tych Towarzystw oparta na społecznym charakterze pracy, leży właśnie w interesie rad, że prowadzi ona do podniesienia atrakcyjności danego terenu, że towarzystwa swą działalnością w gruncie rzeczy zdejmują z rad poważny obowiązek organizacyjny wobec napływających turystów i wczasowiczów.

O niewłaściwym rozumieniu roli turystyki ze strony rad narodowych i ich organów wykonawczych świadczą fakty nieprzemysłanego niekiedy przekazywania na cele gospodarcze i administracyjne takich obiektów jak schroniska, hotele turystyczne, które zostały wybudowane, wyremontowane lub doprowadzone do porządku na cele turystyczne — zapoznacze z kredytów na ten cel przeznaczonych.

Na tym więc etapie kiedy Państwo i masowe organizacje społeczne i turystyczne zdobywają się na wielki wysiłek organizacyjny i finansowy trzeba, ażeby rady narodowe wyszły tym wysiłkom naprzeciw, by współdziałały i otoczyły opieką wszelką zdrową inicjatywę zapewniającą rozwój masowej turystyki i aby dostrzegły tu swój interes i obowiązek, oraz poważną społeczną rolę.

EDWARD OSOWSKI

Sekretarz Prezydium
P.R.N. w Bystrzycy

O pracy Komisji Zdrowia P. R. N. w Bystrzycy

Komisja zdrowia w swym planie pracy, który obejmuje zagadnienie upowszechniania higieny i porządku w całym powiecie, oraz troskliwej opieki nad zdrowiem ludzi zatrudnionych w różnego rodzaju zakładach pracy — postanowiła plan swój realizować poprzez bezpośrednie stykanie się z robotnikami organizując zebrania w poszczególnych fabrykach dla zobrazowania w całości potrzeb tych ludzi oraz ujawnienia braków i niedociągnięć często ukrywanych przez kierownictwo zakładów.

Dla przykładu scharakteryzuję działalność komisji zdrowia w Oddziale Miroszowskich Zakładów Roszarniczych w Domaszkwie tuż powiatu. W dniu 20 września b. r. z inicjatywy komisji zdrowia odbyło się zebranie wszystkich robotników Roszarni z udziałem lekarza powiatowego ob. Zausmera, lekarza tamt. Zakładu ob. Pompe, oraz sekretarza Prezydium P. R. N. ob. Osowskiego. Tematem zebrania były: bogaty referat lekarza powiatowego o podniesieniu zdrowotności ludzi pracy, o wielkich osiągnięciach w dziedzinie so-

cialistycznego lecznictwa, oraz wielkich osiągnięciach w dziedzinie lecznictwa na przestrzeni istnienia 5 lat Polski Ludowej, oraz o zwalczaniu wszelkich chorób zakaźnych i opiece nad matką i dzieckiem.

Sekretarz prezydium P. R. N. ob. Osowski zapoznał zebranych ze znaczeniem organów jednolitej władzy państwowej w trosce o podniesienie warunków bytowania robotnika, oraz omówił zagadnienie życia kulturalnego i ideologiczno-wychowawczego w zakładzie pracy.

Przewodnicząca komisji zdrowia ob. Jadwiga Pytalarz zreferowała sprawę korespondentów na terenie zakładu pracy, którzy chcieliby pisać o wszelkich niedociągnięciach celem usprawnienia tychże.

W wyniku przemówień wywiązała się bardzo rzeczowa i ożywiona dyskusja, gdzie na 220 osób zabierało głos 22 robotników, kobiet i mężczyzn. Z powyższych wypowiedzi okazało się, że kierownictwo zakładu nie troszczy się zupełnie o byt i zdrowie robotnika. A oto szereg szczegółów z poszczególnych wypowiedzi: Brak wody do picia na zakładzie, przez co cierpi 250

zatrudnionych ludzi, którzy zmuszeni są używać wodę do picia z rzeki, brak środków opatrunkowych, czym kierownictwo nie interesuje się. W strasznych zaniedbaniach ubikacje, co zanieczyszcza powietrze w całym zakładzie; mimo, że istnieją pomieszczenia na łazienki są one zupełnie zaniedbane i wymagają kompletnego remontu, a kierownictwo zbywa obietkami z roku na rok to wykonanie.

W dalszej dyskusji ujawniły się niedociągnięcia w leczeniu w Ośrodku Zdrowia w Międzylesiu, natomiast komisja spotkała się z uznaniem w stosunku do lekarza zakładowego.

Zebrani robotnicy z wielkim zadowoleniem przyjęli komisję zdrowia na swym zakładzie. W rozmowach indywidualnych z robotnikami komisja zanotowała całą szereg zaniedbań i niedociągnięć zakładu oraz brak opieki nad pracownikami.

Komisja po zebraniu zwiedziła w całości zakład w obecności przewodniczącego Rady Zakładowej ob. Borodiczka, oraz referenta socjalnego ob. Polaka. Stwierdzić należy, że kierownik zakładu ob. Szlęzak wiedząc o pobycie komisji na zakładzie (ponieważ był powiadomiony w przededniu), poszedł na obiad nie racząc służyć komisji wyjaśnieniami i wskazówkami od-

rośnie ujawnionych niedociągnięć. Świadczy to wyraźnie o lekceważeniu tak poważnego organu, jakim jest rada narodowa.

W wyniku kontroli zakładu komisja ogólnie stwierdziła zły stan pod względem czystości i higieny.

Prowizoryczna stołówka, gdzie zaopatruje się ludzie w kawę, nie jest zaopatrzona w ławki ani też w stoły, a ludzie po ciężkiej pracy są zmuszeni stać w czasie posiłku, oraz na zebraniu, jak miało to miejsce w czasie kontroli.

Stwierdzono brak studni, kawę przygotowuje się z wody rzecznej, w salach pracy znajdują się przabijane deskami ubikacje. Sale fabryczne są niepobielone, jakkolwiek ich remont został już dokonany. Komisja stwierdza karygodną niedbałość o pracowników ze strony kierownictwa Miroszowskich Zakładów Roszarnicznych, na skutek czego w ostatnim okresie, wg relacji referenta socjalnego, zwolniło się 35 ludzi, na czym niewątpliwie cierpi produkcja.

Sytuacja w Miroszowskich Zakładach Roszarnicznych powinna stać się jak najszybciej przedmiotem obrad prezydium PRN jak i samej rady. Powinno również zainteresować się tym prezydium Woj. R. N. we Wrocławiu.

JAN ANTONISZCZAK

Sekretarz Prezydium
Woj. R.N. w Krakowie

Z prac Woj. R. N. w Krakowie nad wykonaniem Planu Inwestycyjnego

Niedostateczne wykonanie Planu Inwestycyjnego realizowanego przez wydziały resortowe Prezydium Woj. R. N. w Krakowie w I-ym półroczu 1950 r. spowodowało konieczność zmobilizowania wszystkich sił stojących do dyspozycji Wojewódzkiej Rady Narodowej w kierunku usprawnienia wykonawstwa inwestycyjnego.

Inwestycje w woj. krakowskim, z wyłączeniem inwestycji wielkiego przemysłu realizowanych centralnie, stanowiły w roku 1949 — 6,4% inwestycji ogólnopństwowych. Pod koniec Planu Sześcioletniego cyfra ta wzrosła do 13,5%. Stosunek tych dwóch cyfr wskazuje, że już w pierwszym roku Planu Sześcioletniego należy zmobilizować wszystkie siły aby zapewnić realizację planu.

Zarówno prezydium, jak i komisje Wojewódzkiej Rady Narodowej przystąpiły do analizy wykonania Planu 6-letniego po linii resortów, włączając do tej pracy również terenowe rady narodowe. Po dokładnej analizie stwierdzono, że przebieg realizacji Planu Inwestycyjnego na dzień 31 lipca b. r. wyrażał się cyfrą 33,3%, przy czym resorty komunikacji, gospodarki komunalnej, drobnego przemysłu i rzemiosła oraz rolnictwo i leśnictwo — uzyskały stan powyżej 32% — natomiast pozostałe resorty uzyskały znacznie niższe wskaźniki wykonania rzeczowego.

Poszczególne komisje wspólnie z prezydium Woj. R. N. zainteresowały tym zagadnieniem wydziały resortowe, postanawiając równocześnie postawić sprawę inwestycji jako centralny punkt obrad na wrześniowej plenarnej sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Mając na uwadze wszechstronne wyczerpanie tak ważnego zagadnienia — prezydium zainteresowało tą sesją nie tylko własne wydziały, ale także inwestorów i przedsiębiorstwa wykonujące te inwestycje, jak również banki finansujące, przesyłając przed sesją sprawozdanie, wykazujące braki i niedociągnięcia w wykonawstwie Planu Inwestycyjnego.

Przewodniczący prezydium omówił na sesji stan wykonania terenowego planu inwestycyjnego województwa krakowskiego ze szczegółową i ogólną analizą wszystkich resortów. Koreferat prezydium powierzył przewodniczącemu Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego. Koreferent miał za zadanie omówić krytycznie i poddać analizie przyczyny wolnego postępu prac przy realizacji Planu.

Sprawozdanie przewodniczącego prezydium przygotowane zostało na podstawie materiałów, otrzymanych z poszczególnych wydziałów oraz materiałów komisji Woj. R. N. Natomiast koreferat został przygotowany krytycznie przez Wojewódzką Komisję Planowania Gospodarczego przy równoczesnym uwzględnieniu wniosków prezydium Woj. R. N. Całość materiału przedyskutowano na jednym z posiedzeń prezydium i uzupełniono odpowiednimi wnioskami.

Tak sporządzone sprawozdanie przesłano przed sesją członkom rady celem zapoznania ich ze stanem inwestycji i umożliwienie radnym lepszego przygotowania się do dyskusji. Równocześnie w celu zapoznania i zainteresowania społeczeństwa tym zagadnieniem, rozpoczęto kampanię przygotowawczą w prasie.

Sesja plenarna Woj. R. N. odbyła się w dniach 8 i 9 września 1950 r. przy udziale przedstawicieli partii, organizacji społecznych, urzędów i instytucji oraz przedsiębiorstw zainteresowanych w inwestycjach, jak również przedstawicieli świata pracy.

Sesja spotkała się z dużym zainteresowaniem obecnych, czego dowodem były wypowiedzi i wnioski 19-tu radnych. Dyskusję cechowała krytyczność wypowiedzi, ich rzeczowość i bezpośredniość oraz znajomość zagadnień inwestycyjnych i związanych z tym trudności terenowych. Celem ostatecznego przeprowadzenia zgłoszonych na sesji wniosków przewodniczący sesji powołał komisję redakcyjną, w skład której weszli przewodniczący komisji.

Komisja redakcyjna opracowała wnioski prezydium Woj. R. N., poszczególnych radnych, klubów radnych, terenu i własne. Bilansem prac komisji redakcyjnej były wnioski uchwalone przez radę w ilości 24.

W tym czasie, tj. przed rozpoczęciem 2-go dnia obrad prezydium Woj. R. N. odbyło posiedzenie, celem którego było ustosunkowanie się prezydium do dyskusji, przeprowadzonej w pierwszym dniu obrad.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej przyjęło zasadę, że należy zainteresować uchwałami plenum wszystkie organa rad narodowych i przez nie realizować te uchwały na wszystkich odcinkach. W związku z tym zainicjowano szereg wyjazdów na sesje gospodarcze w powiatach oraz na sesje wyjazdowe prezydium, by mobilizować teren wokół wykonania bieżących planów inwestycyjnych.

Stwierdzono należyte techniczne przygotowanie sesji i duże zainteresowanie obradami ze strony radnych, czego dowodem była rzeczowa dyskusja, wykazująca znajomość problemów inwestycyjnych.

Słyszeliśmy śmiało i bezpośrednio wypowiedzi przedstawicieli terenu, jak np. Marii Nowak — chłopki ze wsi produkcyjnej Szczawnik, która doradzała jak usprawnić wykonawstwo inwestycji, robotnika z mia-

sta Zakopanego, Obidowicza, wyrażającego w prostych słowach troskę o poprawę warunków bytu mas pracujących na terenie Podhala, formułującego słuszne wnioski.

Natomiast w ocenie ujemnej na pierwsze miejsce wysuwa się mały udział społeczeństwa na sesji. Ponadto referaty sprawozdawcze winny być przesunięte na czas popołudniowy, aby umożliwić obywatelom spoza rady przysłuchiwanie się składanym sprawozdaniom. Frekwencja samych radnych była niedostateczna. Wygłoszone referaty wykazały następujące braki, wynikające na tle dyskusji: były za mało samokrytyczne, nie obejmowały obiektywnej oceny zaniedbań, nie wykazały momentów charakteryzujących walkę klasową — w przeciwieństwie do dyskusji nad tymi referatami.

W wyniku stwierdzonych uchybień, prezydium postanowiło na przyszłość pogłębić i usprawnić jeszcze mobilizację wszystkich czynników dla zagadnień stawianych pod obrady sesji. Natomiast cały bieżący wysiłek zwrócono na wykonanie wszystkich zaleceń, wniosków i uchwał Wojewódzkiej Rady Narodowej. W tym celu zwołano odprawę kierowników wydziałów, omawiając z nimi szczegółowo sposób rozpracowania wniosków, uchwał i interpelacji, wynikłych na ostatniej sesji plenarnej. Przyjęto zasadę, że wszystkie uwagi, wynikające z sesji będą opracowywane bieżąco — a sprawozdanie wstępne, wydziały przedłożą na posiedzenie prezydium w dniu 10 października b. r. tak, by można było porównać wkład wydziałów w przyspieszenie realizacji planu inwestycyjnego.

Od czasu sesji prezydium dokonało szereg wyjazdów terenowych i przeprowadziło mobilizujące sesje gospodarcze oraz analityczne posiedzenia prezydium terenowych rad narodowych, ze szczególnym uwzględnieniem wykonawstwa inwestycyjnego. Dla bieżącego informowania o stanie prac mobilizacyjnych włączono do akcji prasę wojewódzką i terenową. Rezultatem tych starań jest już obecnie widoczny znaczny wzrost wskaźników wykonawstwa inwestycyjnego.

MICHAŁ MIŁECKI

Nowe formy powiązania Prezydium Woj. R. N. w Krakowie z terenem

W końcu sierpnia i na początku września Prezydium Woj. R. N. w Krakowie rozpoczęło organizowanie narad aktywów gospodarczo - społecznych poszczególnych powiatów.

Dwie pierwsze narady odbyły się w powiatach: chrzanowskim i miechowskim. Trzecia skupiła aktywność gospodarczo - społeczny pow. brzeskiego.

Wstępem do ostatniej narady, która odbyła się w Brzesku, był referat sprawozdawczy Przewodniczącego Prezydium PRN. Referat zobrazował dotychczasową pracę Prezydium ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień inwestycji i stworzył w ten sposób podstawę do dyskusji.

Istotną, najważniejszą częścią narady była dyskusja, w której wypowiedzieli się działacze terenowi. Ich głosy w Brzesku świadczyły o trosce zarówno o całość

zagadnień państwowych, o wykonanie Planu Sześcioletniego (rekrutacja do prac przy budowie Nowej Huty), jak i wykonanie gospodarczych zadań lokalnych, o zaspokojenie potrzeb ludności pracującej terenu. Na porządku obrad stała więc sprawa wykończenia szkoły w Sterkowcu, braku dostatecznej ilości zboża siewnego, uruchomienia nowych linii P.K.S.-u, gdyż obecnie tylko do jednej gminy w powiecie dojeżdża się koleją. Wskazywano, że w gromadzie Słona znajdują się nie wykorzystane wody mineralne o właściwościach leczniczych, że nie jest należycie zorganizowana elektryfikacja wsi itp.

Wszystkie te wnioski, uwagi, bolączki stają się następnie przedmiotem prac Prezydium Woj. R. N. i jego wydziałów, o ile załatwienie ich przerasta możliwości Powiatowej Rady Narodowej. Analiza problemów poruszanych na naradach oraz ocena dotychczasowej pracy

prezydium PRN odbywa się następnego dnia po naradzie lub w kilka dni po naradzie na wspólnym posiedzeniu Prezydium Woj. R. N. i P. R. N. Na tym wspólnym posiedzeniu Prezydium Woj. R. N. podejmuje uchwały co do poszczególnych zagadnień, które wypłynęły w toku dyskusji.

Narady aktywów gospodarczo - społecznych mobilizują teren do wykonywania zadań pierwszego roku Planu Sześcioletniego. Pomagają do ujawnienia błędów i braków w pracy terenu, przyczyniając się do ich naprawiania i usuwania.

Narady te ułatwiają bezpośredni kontakt i pomoc ze strony Prezydium Woj. R. N., które bierze w nich udział w pełnym składzie i ze strony jego wydziałów, dla prezydiów powiatowych rad narodowych. Wyraża się to we wprowadzeniu ważniejszych spraw do terminarza prac Prezydium Woj. R. N. w bezpośrednim instruktazju, udzielaniu wyjaśnień, wskazywaniu właściwych form pracy przez Prezydium Woj. R. N.

Narady aktywów gospodarczo - społecznych w powiatach — to nowa forma bezpośredniego wiązania się

z terenem przez Prezydium Krakowskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Narady dobrze spełniają swe zadania. Mobilizują powiaty do wykonania inwestycji, do ulepszenia pracy, do usuwania zaniedbań, do stawiania nowych zadań.

Lecz są to także braki. Mówił o nich na naradzie w Brzesku ob. Przewodniczący Woj. R. N. dr K. Pasenkiewicz. Aktyw gospodarczo - społeczny jest wciąż za szczupły, ogranicza się w wielu wypadkach do pracowników z prezydiów rad narodowych, personelu spółdzielni „Samopomoc Chłopska“ i nauczycielstwa. Wciąż za mało jest robotników z fabryk i kopalń, chłopów ze spółdzielni produkcyjnych i z P. G. R.-ów, chłopów mało i średniorolnych. Dlatego właśnie w Brzesku za mało się mówiło o wiejskiej spółdzielczości produkcyjnej, wzmożeniu produkcji rolnej, hodowlanej, o zalesieniach itp.

Istniejące jeszcze braki w organizacji narad nie pomniejszają w niczym wagi tej słusznej formy pracy w terenie, jaką przyjęło Prezydium Woj. R. N. w Krakowie.

Z życia rad narodowych

PRZEWODNICZĄCY PREZYDIUM P. R. N. ODZNACZONY NAJWYŻSZYM ORDEREM CZECHOSŁOWACKIM

12 października b. r. w Ambasadzie Czechosłowackiej w Warszawie, Minister Pełnomocny Republiki Czechosłowackiej, R. Slansky, w imieniu Prezydenta Gottwalda udekorował Przewodniczącego Prezydium PRN w Rybniku, Rufina Suchonia, Orderem Białego Lwa IV klasy — najwyższym odznaczeniem czechosłowackim.

Ob. Rufin Suchoń, urodziny 9.XI. 1906, jest z zawodu górnikiem. W Polsce przedwrześniowej pracował w kopalni „Walewska“ w Łaziskach Średnich. Już wtedy przeciwstawiał się zaborczej polityce rządów sanacyjnych. W czasie okupacji walczył w szeregach Gwardii Ludowej, organizując w okolicach Rybnika wspólne akcje z partyzantami czechosłowackimi przeciwko hitlerowskiemu najeźdźcy. Po zakończeniu działań wojennych podtrzymuje węzły braterstwa z wczorajszymi bojownikami a dziś górnikami czeskiemi. Z nimi dzieli się doświadczeniami, jako doskonały górnik, i w ten sposób przyczynia się do wykonania ich planów produkcyjnych. Jest też organizatorem miejscowego Koła Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej.

Ob. Suchoń przebywa obecnie w Warszawie, będąc uczestnikiem kur-

su szkoleniowego sekretarzy prezydiów wojewódzkich rad narodowych. Ob. Suchoń został przez kolegów wybrany starostą kursu.

JAK WYKONUJĄ BUDŻETY NIEKTÓRE POWIATY WOJ. SZCZECIŃSKIEGO

Jeden z radnych na posiedzeniu Woj. R.N. w Szczecinie wskazał na minimalne wykorzystanie sum budżetowych przewidzianych na opiekę nad dzieckiem, na kulturę i sztukę, oraz oświatę w powiatach: Choszczno, Gryfino, Nowogród, Szczecin, Pyrzyce, Kamień, Wolin, Dębno i Myślibórz.

Oto jak wygląda realizacja budżetów b. związków samorządowych w wymienionych powyżej powiatach:

1. na bursy i internaty	preliminowano 1.500.000 zł	wydatkowano 106.000 zł
2. na oświatę dla dorosłych	preliminowano 2.260.000 zł	wydatkowano 374.000 zł
3. na podręczniki i książki dla bibl. szkolnych	preliminowano 3.348.600 zł	wydatkowano 682.230 zł
4. na kulturę i sztukę	preliminowano 1.060.000 zł	wydatkowano 123.322 zł
5. na przedszkola	preliminowano 960.000 zł	wydatkowano 72.000 zł

DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI GOSPODARKI KOMUNALNEJ I MIESZKANIOWEJ POWIATOWEJ RADY NARODOWEJ W LWÓWKU-ŚLĄSKIM

W dniach 16 — 17 sierpnia 1950 r. Komisja Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Powiatowej Rady Narodowej w Lwówku Śląskim przeprowadziła kontrolę w Wydziale Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej. W czasie kontroli stwierdzono, że cały wydział obsługiwany jest jedynie przez kierownika wydziału, gdyż inni pracownicy przebywają na urloпах lub nie przeszli jeszcze do pracy w prezydium PRN z powodu przeciągającej się reorganizacji.

Przeprowadzając szczegółową kontrolę w referatach komisja stwierdziła:

1) — w referacie ogólnym nie założono aktu referatu, akta b. wydziału powiatowego nie zostały protokółarnie przejęte. Znalezione w dniu kontroli akta były nieuporządkowane i bez spisu spraw. Brak ewidencji pracowników podległych komórkom i pracowników wydziału. Wobec stwierdzonych nieporządków — komisja nie mogła ustalić liczby spraw załatwionych i tych, które winny być załatwione.

2) — w referacie planowania stwierdzono podobny stan akt i tryb ich załatwiania. Plany gospodarcze

podstawowych urządzeń z zakresu gospodarki komunalnej na rok 1950 porozrzućane i w nieładzie.

3) — w referacie inwestycyjnym prócz podobnego nieładu w aktach stwierdzono, że plan inwestycyjny wykonany został za ledwie w 2%. Taki stan rzeczy powstał m.in. z powodu niedopilnowania przez kierownika wydziału terminowego wykorzystania przyznaných kredytów inwestycyjnych i wykonawstwa planu na rok bieżący. Komisja stwierdziła ponadto brak szeregu dokumentów koniecznych dla realizacji Planu 6-letniego.

W pozostałych referatach stwierdzono również nieporządek i zaniedbania. Referat przedsiębiorstw i urzędów komunalnych nie podjął w ogóle pracy.

Pytamy co zrobiło prezydium P.R.N. by usunąć te karygodne zaniedbania.

W TROSCE O WYKORZYSTANIE BOGACTWA NASZYCH LASÓW

Powiatowa Rada Narodowa w Bielsku Podlaskim powołała w dniu 11 lipca br. komisję do przeprowadzenia kontroli właściwego wykorzystania materiałów budowlanych.

Pierwsze kontrole tej komisji, przeprowadzone w lipcu br. dotyczyły zbadania stanu eksploatacji przestarzałego drzewostanu w lasach pow. bielsko-podlaskiego. Ujawniły one zaniedbania w dziedzinie eksploatacji starodrzewu, tracącego z biegiem czasu wysoką wartość użytkową.

Jak wiadomo, w gospodarce leśnej jest stosowany system przerębów drzewostanu przestarzałego, posuszu, wywrotów i innych drzew chorych w myśl nowoczesnych zasad gospodarowania.

Komisja stwierdziła brak należytej staranności o racjonalne wykorzystanie tak cennego dla naszej gospodarki materiału, jakim jest drzewo. Należyta eksploatacja przestarzałego drzewostanu pokryłaby w znacznym stopniu zapotrzebowanie drzewa użytkowego niektórych asortymentów oraz stworzyłaby podstawę do rozbudowy przemysłu drzewnego w oparciu o miejscowe bazy surowcowe.

Komisja stwierdziwszy te fakty, wystąpiła za pośrednictwem właściwych organów administracji Lasów

Państwowych do Ministerstwa Leśnictwa o zorganizowanie eksploatacji drzewa jeszcze tej zimy.

J. Kuśmierk
Bielsk-Podlaski

DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI WOJ. R. N. KRAKÓW

Działalność Komisji Woj. R. N. w Krakowie przedstawia się dość różnie. Na 12 Komisji, niektóre wykazują dużą żywotność jak np. Komisja Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, która w okresie do 28 września b. r. odbyła 15 posiedzeń, Komisja Drobnej Wytwórczości 13 posiedzeń, Komisja Budownictwa 11 posiedzeń, Komisja Finansów, Budżetu i Planowania oraz Komisja Oświaty po 10 posiedzeń.

Wszystkie Komisje odbyły 110 posiedzeń oraz przeprowadziły 60 kontroli — natomiast na 103 podjęte uchwały zostało wykonanych do dnia 28 września b. r. tylko 38. I tak — na 37 uchwał Komisji Komunikacyjnej wykonano za ledwie 9, na 15 uchwał Komisji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wykonano 1, na 8 uchwał Komisji Porządku Publicznego i na 5 uchwał Komisji Oświaty — nie wykonano ani jednej uchwały.

Brak wykonania uchwał tłumaczy się w dużej mierze ich nierealnością oraz niepilnowaniem przez kierowników wydziałów terminowego ich wykonywania.

W związku z tym Prezydium Woj. R. N. na posiedzeniu w dniu 29 września b. r. podjęło uchwałę (nr 211) mocą której postanowiło:

- 1) zlecić sekretarzowi Prezydium przeanalizowanie pracy Komisji i przedstawienie odpowiednich wniosków,
- 2) zobowiązać sekretarza Prezydium do referowania raz w tygodniu sprawy wykonywania uchwał komisji,
- 3) przesyłać kierownikom wydziałów wykazy uchwał i wniosków komisji, które nie zostały przez wydziały wykonane,
- 4) zwołać zebrania kierowników wydziałów celem wytknięcia im niedociągnięć odnośnie wykonywania uchwał komisji.

Jakkolwiek komisje są organami rady narodowej, a nie organami prezydium, tym niemniej Prezydium ponosi odpowiedzialność za to, że komisje nie zbierają się, nie pracu-

ją, nie składają sprawozdań i wniosków na sesjach rady narodowej.

Prezydium ponosi odpowiedzialność, jeżeli nie sprawdza działalności komisji.

Ten stosunek prezydium do komisji jest wyrazem troski o zapewnienie komisjom jak najlepszych warunków pracy i uczynienia z nich pełnowartościowych organów pomocniczych rady narodowej.

Dlatego słuszna jest uchwała Prezydium Woj. R. N. Kraków, zlecająca sekretarzowi prezydium przeanalizowanie pracy komisji i przedstawienie odpowiednich wniosków, jak również celowe są dalsze postanowienia tej uchwały odnośnie wykonawstwa wniosków komisji.

Brak realizacji uchwał i wniosków komisji nie tylko hamuje inicjatywę komisji, ale zniechęca komisje i paraliżuje ich działalność.

Uchwała Prezydium Woj. R. N. w Krakowie powinna przyczynić się do usunięcia istniejących niewłaściwości i na tym odcinku działania.

PREZYDIUM WOJ. R. N. BYDGOSZCZ SZKOŁI PRZEWODNICZĄCYCH I CZŁONKÓW KOMISJI RAD NARODOWYCH

Prezydium Woj. R.N. w Bydgoszczy przystąpiło do stałego szkolenia przewodniczących i członków komisji rad narodowych.

Pierwszy kurs przeprowadzono w czasie 16.VIII — 22.VIII.1950 r. wg planu, opracowanego w porozumieniu z delegaturą N.I.K. w Bydgoszczy.

W szkoleniu wzięło udział 1563 członków komisji Woj. R.N., P.R.N., M.R.N., ponadto 231 sekretarzy G.R.N. i M.R.N. Ogółem ukończyło kurs 1794 osoby.

Tematyka szkolenia obejmowała m.in. zagadnienia dotyczące: a) formy pracy komisji, b) składów osobowych komisji, c) planowania pracy, d) protokółów z posiedzeń, e) stosunek komisji do prezydium rady, wydziałów i referatów, f) wiązania prac z terenem, g) technikę przeprowadzania kontroli społecznej itp. Uczestnicy kursu stwierdzili celowość i konieczność dalszego przeszkolenia członków komisji.

Prezydium Woj. R.N. zdając sobie dostatecznie sprawę ze znaczenia szkolenia komisji, uchwaliło na posiedzeniu w dn. 26 września br.:

1. prowadzić w dalszym ciągu szkolenia komisji rad narodowych.

Na konferencje szkoleniowe na szczeblu wojewódzkim należy zapraszać po 3-ch członków odpowiednich resortowych powiatowych komisji oraz kierowników wydziałów prezydium Woj. R.N. i przedstawicieli N.I.K.

2. w prezydiach PRN prowadzić odpowiednie wojewódzkiemu szkolenie komisji GRN i MRN miast nie stanowiących odrębnych powiatów. Za opracowanie planów szkolenia na IV kwartał br. oraz złożenie sprawozdania z akcji szko-

leniowej prezydium Woj. R.N. czyni odpowiedzialnym sekretarza prezydium Woj. R. N.

**PREZYDIUM WOJ. R. N.
W SZCZECINIE W TROSCE
O WYKONANIE INWESTYCJI**

Prezydium Woj. R.N. w Szczecinie postanowiło przyspieszyć i usprawnić realizację zaplanowanych inwestycji. W związku z tym Prezydium zobowiązało swe wydziały odpowiedzialne za poszczególne działy in-

westycji do zmobilizowania całego aparatu w celu szybszej i pełniejszej realizacji Planu Inwestycyjnego 1950 r. Wydziały mają zbadać jakie są możliwości wykonania zaplanowanych w bieżącym roku inwestycji i zgłosić w porozumieniu z W.K.P.G. wnioski o wirement.

Równocześnie prezydium zwróciło uwagę na konieczność upłynnienia zbędnych remanentów materiałów potrzebnych do wykonywania inwestycji na terenie całego woj. szczecińskiego.

Wiadomości urzędowe

**KANCELARIA
RADY PAŃSTWA**

L. dz. Org. I/1a/1283/50 Warszawa, dn. 16.X 1950 r.

**PREZYDIA RAD NARODOWYCH
(wszystkie)**

**OKÓLNİK Nr 30
W SPRAWIE UDZIAŁU RAD NARODOWYCH
W ORGANIZOWANIU
„TYGODNIA WALKI Z ANALFABETYZMEM“**

W walce z analfabetyzmem, jaka prowadzona jest w Polsce Ludowej, ważną rolę odgrywają rady narodowe, organizując i kontrolując akcję zwalczania analfabetyzmu na terenie całego kraju.

Główna Komisja Społeczna do Walki z Analfabetyzmem organizuje w okresie od 22 — 29 października br. „Tydzień Walki z Analfabetyzmem“.

Celem „Tygodnia“ jest zmobilizowanie całego społeczeństwa do aktywnego udziału w akcji walki z analfabetyzmem, zwłaszcza w kampanii jesienno - zimowej 1950/51 r. W okresie tym winno być zorganizowanych ponad 40.000 kursów i zespołów nauczania początkowego, na których uczyć się będzie ponad 600.000 analfabetów.

W „Tygodniu Walki z Analfabetyzmem“ będzie prowadzona kontrola rejestracji analfabetów, mająca na celu sprawdzenie dotychczasowych list oraz zarejestrowanie wszystkich osób, nie umiejących czytać i pisać.

W okresie tym rady narodowe winny wzmóc swoje wysiłki dla jeszcze bardziej skutecznego prowadzenia walki z analfabetyzmem.

W szczególności należy uaktywnić w kampanii jesienno - zimowej Społeczne Komisje do Walki z Analfabetyzmem.

W związku z tym Kancelaria Rady Państwa zaleca, aby prezydium rad narodowych postawiły na porządku obrad najbliższych sesji rad w miesiącu październiku br. sprawę walki z analfabetyzmem, jako oddzielny punkt porządku dziennego.

Punkt ten winien obejmować:

1) referat członka prezydium rady narodowej na temat walki z analfabetyzmem na danym terenie, za-

wierający ocenę dotychczasowych wyników oraz omówienie stanu przygotowań do kampanii jesienno - zimowej 1950/51 r.,

2) koreferat ze strony komisji oświaty i kultury, oparty na analizie dotychczasowych wyników akcji walki z analfabetyzmem, sprawdzeniu pracy kursów dla analfabetów, frekwencji na kursach, przygotowania i oceny nauczających, zaopatrzenia w podręczniki, lokale itp.,

3) przyjęcie planu pracy na r. 1951 w dziedzinie walki z analfabetyzmem.

W planie pracy należy uwzględnić pomoc rady narodowej i udział jej członków, w szczególności w kontroli rejestracji analfabetów i półanalfabetów, wizytacji prowadzonych kursów i kontroli wyników nauczania.

Szef
Kancelarii Rady Państwa
Marian Rybicki

**KANCELARIA
RADY PAŃSTWA**

Org. I/5/1307/50

Warszawa, dn. 14.X 1950 r.

**PREZYDIA RAD NARODOWYCH
(wszystkie)**

**OKÓLNİK Nr 31
W SPRAWIE UDZIAŁU RAD NARODOWYCH
W WYKONYWANIU MIEJSCOWYCH
PLANÓW INWESTYCYJNYCH
W DZIEDZINIE GOSPODARKI KOMUNALNEJ**

W trakcie wykonywania tegorocznego planu inwestycyjnego gospodarki komunalnej i planu robót w zakresie Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej stwierdzone zostało, iż w zbyt małym stopniu do prac tych zostały wciągnięte komisje rad narodowych, a w szczególności:

a) komisje gospodarki komunalnej i mieszkaniowej w wojewódzkich i powiatowych radach narodowych oraz w radach narodowych miast stanowiących osobne powiaty miejskie,

b) komisje urządzenia osiedli w miastach nie stanowiących powiatów miejskich oraz w gminach wiejskich.

Kancelaria Rady Państwa zwraca się do prezydium rad narodowych wszystkich stopni o udzielenie przewodniczącym tych komisji należytej pomocy dla podniesienia poziomu ich pracy.

Przewodniczący tych komisji przy wszystkich radach narodowych winni w ciągu miesiąca października 1950 r. zwołać posiedzenia komisji. Na posiedzeniach tych — po przedstawieniu zadań komisji:

1) jeden z członków prezydium rady narodowej powinien omówić stan wykonania miejscowego planu inwestycyjnego na r. 1950 w zakresie gospodarki komunalnej oraz planu remontów domów mieszkalnych z Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, stopień wykonania inwestycji, zmierzających do podniesienia stanu urządzenia osiedli, a także ocenę działalności przedsiębiorstw remontowo-budowlanych tam, gdzie te przedsiębiorstwa istnieją,

2) dyskusja winna doprowadzić do wszechstronnej oceny dotychczasowego wykonywania miejscowych planów inwestycyjnych i analizy braków oraz wskazać drogi usprawnienia wykonawstwa tych planów, poprzez zainteresowanie mas pracujących ich wykonaniem oraz maksymalne wykorzystanie terenowych zasobów materialowych.

Kancelaria Rady Państwa zwraca szczególną uwagę na konieczność stałego kontrolowania przebiegu wykonania planów inwestycyjnych i kontrolę pracy aparatu wykonawczego rady w tym zakresie przez komisje gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, ewentualnie przez komisje urządzenia osiedli

Szef
Kancelarii Rady Państwa
Marian Rybicki

**KANCELARIA RADY PAŃSTWA
PREZYDIUM RADY MINISTRÓW
ZESPÓŁ II**

Nr 0/2/1671/50

Warszawa, dn. 10.X.1950 r.

**Budżety dodatkowe b. związków
samorządowych na rok 1950**

**PREZYDIA WOJEWÓDZKICH RAD NARODOWYCH
(wszystkie)**

**PREZYDIA RAD NARODOWYCH
M. ST. WARSZAWY i M. ŁÓDZI**

W związku z § 4 Uchwały Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. zawierającej instrukcję nr 5 w sprawie finansów i budżetów terenowych (Monitor Polski nr A-57, poz. 657) wyjaśnia się co następuje:

1) o ile w toku wykonywania budżetu terenowego na rok 1950 zachodzi uzasadniona potrzeba sporządzenia budżetu dodatkowego, należy tego dokonać w trybie, jaki obowiązywał przy układaniu, uchwalaniu i zatwierdzaniu budżetu głównego (zasadniczego) do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej;

2) o ile preliminarz budżetu dodatkowego (powiatu, gminy, miasta — z wyłączeniem m. st. Warszawy i m. Łodzi) nie znajduje pełnego pokrycia w dotychczasowych

wych dochodach budżetowych lub w nowych środkach własnych, wówczas preliminarz winien być przed podaniem go pod uchwałę rady narodowej przesłany do prezydium wojewódzkiej rady narodowej, celem ustalenia w jakiej mierze preliminowane kredyty dodatkowe, nie znajdujące pokrycia w środkach własnych, mogą być pokryte w ramach wojewódzkiego limitu dotacyjnego z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego, bądź limitu inwestycyjnego, bądź też z dotacji w ramach budżetu b. wojewódzkiego związku samorządowego.

Dane otrzymane od prezydium wojewódzkiej rady narodowej są wiążące przy układaniu preliminarza budżetu dodatkowego i przy jego zatwierdzaniu;

3) ostateczny termin do przedłożenia projektów budżetów dodatkowych do zatwierdzenia ustala się na dzień 15 listopada 1950 r.

Zaznacza się jednocześnie, że budżety dodatkowe nie mogą stać się podstawą do przeprowadzenia jakichkolwiek awansów i przesunięć w grupach ani też podnoszenia wydatków osobowych.

Dyrektor Generalny
Zespołu II
Prezydium Rady Ministrów
Stanisław Tołwiński

Szef
Kancelarii
Rady Państwa
Marian Rybicki

**PREZYDIUM
RADY MINISTRÓW
ZESPÓŁ II**

Warszawa, dn. 15.IX. 1950 r.

**TYMCZASOWE RAMOWE WYTYCZNE W SPRAWIE
PODZIAŁU FUNKCJI W WYDZIAŁACH OGÓLNYCH
PREZYDIÓW RAD NARODOWYCH**

Zadania i zakres działania wydziałów

Wydziały ogólne są organami prezydium rad narodowych powołanymi do:

1. Załatwiania spraw związanych z działalnością ogólną, funkcjonowania prezydium oraz zadaniami prezydium w zakresie:

- obsługi rady narodowej,
- współdziałania z komisjami,
- ogólnego kierownictwa wydziałami,
- nadzoru nad funkcjonowaniem prezydium rad niższych szczebli,
- utrzymywania łączności ze społeczeństwem.

2. Zapewnienia należytej organizacji wydziałów prezydium oraz jednolitości i prawidłowości zasad pracy.

3. Zapewnienia obsługi kancelaryjnej, zaopatrzenia biur, zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych prezydium i wydziałom oraz administracji budynkami użytkowanymi przez prezydium.

Organizacja wewnętrzna i podział pracy

- W prezydiach wojewódzkich i miejskich (miast liczących ponad 100.000 mieszkańców) rad narodowych.

Podział organizacyjny

Wydział ogólny dzieli się na oddziały i referaty jak niżej:

1. Oddział ogólny:
  - a) referat ogólny,
  - b) referat odznaczeń,
  - c) referat skarg i zażaleń,
  - d) kancelarię ogólną,
  - e) bibliotekę.
2. Oddział organizacyjny:
  - a) referat organizacji,
  - b) referat rad narodowych,
  - c) referat prezydium rad narodowych,
  - d) referat komisji rad,
  - e) referat instruktazu terenowego,
  - f) referat planów pracy i koordynacji,
  - g) sekretariat prezydium.
3. Oddział gospodarczy:
  - a) referat administracji budynków,
  - b) referat intendentury,
  - c) referat budżetowo-inwestycyjny.
4. Samodzielny referat prawny.
5. Samodzielny referat podziału terytorialnego.
6. Samodzielny referat transportowy.

Podział czynności.

Oddział ogólny obejmuje sprawy wynikające ze stanowiska prezydium wojewódzkiej rady narodowej oraz nie należące do zakresu działań innych wydziałów. Podział tych spraw na referaty powinien uwzględnić następujące zasadnicze wytyczne:

1. Referat ogólny załatwia sprawy:
  - wynikające z reprezentacji wojewódzkiej rady narodowej,
  - przyjmowania zeznań patentów do protokołu,
  - organizacyjne wydziału ogólnego,
  - współpracy z kołem Związku Zawodowego w zakresie organizacji współzawodnictwa na terenie urzędu,
  - obsługi wydziału oraz spraw kancelaryjnych wszystkich jednostek,
  - nie należące do zakresu działania innych wydziałów.
2. Referat odznaczeń załatwia sprawy:
  - komisji odznaczeniowej,
  - wniosków o odznaczenie za zasługi na polu pracy społecznej i zawodowej, długoletnie pożycie małżeńskie, matek liczego potomstwa, doręczeń i dekoracji.
3. Referat skarg i zażaleń załatwia sprawy:
  - skarg, zażaleń i doniesień piśmiennych,
  - przyjęć ludności w sprawach skarg, zażaleń i doniesień.
4. Kancelaria ogólna obejmuje wspólne dla wydziałów prezydium wojewódzkiej rady narodowej:
  - biuro informacyjno-podawcze,
  - ekspedycję,
  - składnicę akt,
  - powielarnię.
5. Biblioteka:
  - prowadzi sprawy księgozbioru centralnego, wydawnictw urzędowych i periodycznych,

— wytycznych i instrukcji kierownikom bibliotek prezydium, rad narodowych niższego stopnia odnośnie organizacji i techniki prowadzenia księgozbioru.

Biblioteka urzędowa dzieli się na:

I. bibliotekę centralną (księgozbiór zasadniczy) wchodzącą w skład wydziału ogólnego,

II. księgozbiory podręczne wydziałowe, które stanowią część składową biblioteki centralnej.

Oddział organizacyjny — obejmuje sprawy organizacji władz terenowych, metod pracy, norm etatów, sprawozdawczości i sekretarskie.

Podział tych spraw na referaty powinien uwzględnić następujące zasadnicze wytyczne:

1. Referat organizacji załatwia sprawy:
  - wprowadzenia w życie przepisów o terenowych organach jednolitej władzy państwowej oraz regulowanie spraw bieżących z tego zakresu,
  - sprawy organizacji i metod pracy prezydium Woj. R. N. i prezydium rad niższego stopnia, oraz opracowywanie w tej dziedzinie wszelkich instrukcji, regulaminów i wytycznych,
  - akcji racjonalizatorstwa,
  - barw, godeł i oznak państwowych, pieczęci i oznak władz, urzędów, organów i instytucji,
  - ustalania potrzeb i wnioskowania do władz centralnych w sprawach norm etatów, stanowisk w wydziałach prezydium Woj. R. N., oraz opiniowanie w tym zakresie wniosków prezydium rad narodowych niższego stopnia i instytucji podległych,
  - rozstrzyganie sporów kompetencyjnych pomiędzy wydziałami (referatami) prezydium oraz postępowania ze sprawami nie należącymi do zakresu działania terenowych organów jednolitej władzy państwowej,
  - władzy w gromadach i urzędu sołtysa.
2. Referat rad narodowych załatwia sprawy:
  - przygotowania sesji Woj. R. N.,
  - zbierania i analizowania wyników sesji, opracowywania i przygotowania projektów odpowiednich zarządzeń,
  - nadzoru nad wykonywaniem uchwał Woj. R. N., oraz wytycznych Rady Państwa,
  - osobowe członków Woj. R. N. (diet, legitymacji i t. p.),
  - analizy sprawozdań i protokółów z posiedzeń rad narodowych niższego stopnia oraz przedstawianie wniosków do decyzji Woj. R. N.
  - zawieszania wykonania uchwał rad narodowych niższych stopni, oraz przedstawiania tych uchwał do decyzji Woj. R. N. (w porozumieniu z zainteresowanymi wydziałami oraz samodzielnym referatem prawnym),
  - osobowe i prowadzenia ewidencji członków terenowych R. N.
3. Referat prezydium rad narodowych załatwia sprawy:
  - posiedzeń, konferencji, zjazdów, odpraw — organizowanych przez prezydium Woj. R. N. i ich obsługę,
  - zbieranie materiałów informacyjnych zleconych przez prezydium Woj. R. N. i sprawy prawne,

- przygotowania i prowadzenia specjalnych akcji i prac zleconych przez prezydium Woj. R. N.,
  - kontroli wykonania uchwał Prezydium Woj. R. N. i wytycznych Rady Ministrów, Prezydium Rządu, Prezesa Rady Ministrów, Zespołu II P. R. M. i władz centralnych,
  - analizy protokółów z posiedzeń prezydium R. N. niższego stopnia oraz uchylania ich uchwał.
4. Referat komisji rad załatwia sprawy:
- powoływania komisji Woj. R. N. i zmiany ich składu osobowego,
  - obsługi techniczno-biurowej posiedzeń komisji, ewidencji uchwał,
  - nadzoru nad obsługą komisji terenowych rad narodowych,
  - osobowe członków komisji, a zwłaszcza delegacji służbowych, diet i zwrotów kosztów.
  - kontroli nad realizacją wniosków komisji Woj. R. N.,
  - związanych z mobilizacją mas pracujących do udziału w pracach komisji.
5. Referat instruktazu terenowego stale instruuje prezydium R. N. niższego stopnia i ich wydziały ogólne (referaty ogólnie - administracyjne) w zakresie zagadnień objętych ich działalnością. Referat instruktazu terenowego pracuje w ścisłym powiązaniu z wydziałem inspekcji oraz innymi wydziałami prezydium Woj. R. N.
6. Referat planów pracy i koordynacji załatwia sprawy:
- planów pracy prezydiów R. N., ich komisji i wydziałów (referatów), oraz planów zbiorczych,
  - koordynacji pracy i planów pracy,
  - sprawozdawczości z wykonania planów pracy,
  - sprawozdawczości z działalności prezydiów R. N. i ich wydziałów (referatów) dla władz zwierzchnich,
  - statystyki ze sprawozdawczości — zarówno dla prezydium Woj. R. N. jak i prezydiów terenowych R. N. niższych stopni.
7. Sekretariat prezydium załatwia sprawy:
- przyjęć interesantów przez członków prezydium,
  - wyjazdów służbowych członków prezydium,
  - zbierania materiałów informacyjnych dla prezydium,
  - specjalne, zlecone przez przewodniczącego i członków prezydium,
  - ewidencji konferencji, zjazdów, przyjęć i innych zewnętrznych wystąpień przewodniczącego i członków Prezydium,
  - ewidencji spraw zastrzeżonych przez przewodniczącego i członków prezydium do osobistego lub terminowego zreferowania przez kierowników wydziałów.
- Oddział gospodarczy** obejmuje sprawy obsługi gospodarczej. Podział tych spraw na referaty powinien uwzględnić następujące wytyczne:
1. Referat administracji budynków prezydium Woj. R. N. załatwia sprawy:
- gospodarki lokalami biurowymi,
  - czynności związane z administrowaniem budynków użytkowanych przez prezydium rady,
  - wytycznych w powyższym zakresie dla prezydiów R. N. niższych stopni.
2. Referat intendentury załatwia sprawy:
- rozmieszczenia poszczególnych wydziałów prezydium Woj. R. N.,
  - utrzymania porządku i czystości w biurach prezydium Woj. R. N.,
  - napraw, remontów i konserwacji budynków i pomieszczeń biurowych prezydium Woj. R. N.,
  - nadzoru nad wszystkimi pracownikami fizycznymi (woźnymi, gońcami, sprzątaczkami),
  - zakupu remontu i konserwacji inwentarza ruchomego oraz materiałów kancelaryjnych,
  - prowadzenia ksiąg inwentarza ruchomego, centrali telefonicznej, telefonów i rozmów,
  - sprawy zaopatrzenia wydziałów prezydium Woj. R. N. w materiały i pomoce biurowe,
  - prowadzenie księgi materiałowej,
  - ewidencji druków zwykłych i dokumentarnych,
  - zaopatrzenia w urzędowe znaczki pocztowe w biurach prezydium Woj. R. N.,
  - prowadzenie składnicy materiałów i magazynów.
3. Referat budżetowo-inwestycyjny załatwia sprawy:
- preliminarza budżetowego w ramach działalności wydziałów, dla których władzą naczelną jest Prezes Rady Ministrów,
  - inwestycji budynków administracyjnych.
- Uwaga:** Sprawy rachunkowo - kasowe załatwia wydział finansowy.
- Samodzielny referat prawny** załatwia sprawy:
- nadzoru prawnego nad działalnością prezydiów R. N. niższego stopnia,
  - opiniowania uchwał prezydiów R. N. niższego stopnia co do ich zgodności z obowiązującymi przepisami,
  - związane z uchylaniem uchwał prezydiów R. N. niższego stopnia,
  - opiniowania projektów aktów prawnych i uchwał, wydawanych przez Woj. R. N. i jej prezydium,
  - związane z udzielaniem opinii prawnych wydziału prezydium Woj. R. N.,
  - współdziałanie z Prokuratorem Generalnym R. P. w sprawach obrony prawnej interesów Państwa,
  - legislacji (opracowywania projektów uchwał i przepisów prawnych),
  - redakcji i administracji Dziennika Wojewódzkiej Rady Narodowej.
- Samodzielny referat podziału terytorialnego** załatwia sprawy:
- ewidencji materiałów dotyczących stanu faktycznego podziału terytorialnego województwa,
  - zmiany granic wszelkich jednostek, tworzenia i znoszenia powiatów, miast, gmin i gromad oraz powiatów miejskich — w porozumieniu z Wojewódzką Komisją Planowania Gospodarczego,
  - nazw miejscowości, ulic, placów i ich ewidencji,
  - wnioski w sprawach tworzenia i znoszenia urzędów państwowych w związku z podziałem administracyjnym Państwa,
  - wnioski w sprawach skupienia w miasto wojewódzkim, w miastach powiatowych siedzib innych urzędów, instytucji, organizacji zawodowych i społeczno-politycznych.
- Samodzielny referat transportowy** załatwia sprawy:
- obsługi komunikacyjnej wydziałów prezydium Woj. R. N.,

- norm etatów samochodowych,
- przydziału, nabycia i zbycia pojazdów mechanicznych,
- inwentaryzacji i rejestracji pojazdów,
- prowadzenia księgi ewidencyjnej pojazdów mechanicznych i części samochodowych,
- prowadzenia posiadanych własnych warsztatów samochodowych, garaży i nadzoru nad technicznym stanem samochodów,
- kontroli pracy środków lokomocji,
- zaopatrywania i magazynowania części zamiennych, narzędzi, materiałów pędnych i ogumienia,
- nadzoru nad kierowcami, pomocnikami i mechaniczami warsztatowymi oraz ich sprawy osobowe, płacy i premii,
- nadzoru i kontroli gospodarki środkami lokomocji w prezydiach terenowych rad narodowych i instytucjach podległych.

Uwaga: do zakresu działania samodzielnego referatu transportowego nie należy gospodarka taboru transportowym, służącym jako narzędzie pracy przy robotach drogowych i wodno-melioracyjnych.

- B. W prezydiach powiatowych i miejskich (miast stanowiących powiaty, a liczących mniej niż 100.000 mieszkańców) rad narodowych.

Podział Organizacyjny

Wydział ogólny dzieli się na referaty jak niżej:

- a) referat ogólny,
- b) referat organizacyjny,
- c) referat gospodarczy,
- d) referat transportowy.

Zakres działania i podział spraw winien być dokonany na podstawie wytycznych dotyczących wydziału ogólnego prezydiów Woj. R. N. w ramach powyższego podziału organizacyjnego.

- C. W prezydiach gminnych i miejskich (miast nie stanowiących powiatów) rad narodowych, sprawy z omawianego niniejszymi wytycznymi zakresu działania załatwia referat ogólno-administracyjny.

Dyrektor Generalny
w/z Wacław Morawski

**PREZYDIUM
RADY MINISTRÓW
ZESPÓŁ II**

Warszawa, dn. 30.IX. 1950 r.

TYMCZASOWE RAMOWE WYTYCZNE O PRACY WYDZIAŁÓW INSPEKCIJ PREZYDIÓW WOJEWÓDZKICH RAD NARODOWYCH

I. Zadania i zakres działania wydziałów

Wydziały inspekcji są organami prezydiów wojewódzkich rad narodowych, powołanymi do:

- 1) sprawdzania, czy prezydium rad narodowych niższego stopnia i ich organa dobrze wykonują należące do nich zadania, czy przestrzegają obowiązujących

ustaw, czy i w jaki sposób realizują uchwały, polecenia, zarządzenia, inspekcje i wytyczne władz zwierzchnich oraz czy celowo i sprawnie organizują swą pracę, zgodnie z istotą rad narodowych, jako terenowych organów jednolitej władzy państwowej.

2) nadzoru nad działalnością komórek inspekcji stopnia powiatowego.

Czynności kontroli wykonawstwa, należące do wydziału inspekcji są jednym z głównych elementów nadzoru, sprawowanego przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej (i jego organa) nad prezydiami rad niższych stopni (i ich organami).

Kontrola wykonawstwa — to podstawowe zadanie wydziałów inspekcji.

II. Przedmiot inspekcji

Przedmiotem inspekcji prac prezydiów rady narodowej niższego stopnia powinna być kontrola stopnia realizacji, przez prezydium i ich organa, ustaw oraz uchwał, instrukcji, wytycznych, zarządzeń i poleceń władz naczelnych i zwierzchnich, co wiąże się z kontrolą:

a) działalności prezydiów, jako organu wykonawczego rady, a w szczególności istnienia pełnego powiązania z radą i komisjami, ścisłego wykonywania ich uchwał, reagowania na uchwały, i opinie komisji w związku ze sprawowaną przez nie kontrolą społeczną;

b) działalności prezydiów, jako kierownictwa wydziałów (referatów) a w szczególności koordynacji działalności wydziałów (referatów) oraz stosowania przez nie prawidłowej polityki i stylu pracy;

c) działalności prezydiów, jako instancji nadzorującej prace prezydiów rad niższego stopnia, a w szczególności: prawidłowości i dostateczności instruwania i pomocy, a następnie sprawdzania wykonania zadań, instrukcji i wytycznych;

d) celowości podziału pracy pomiędzy członków prezydiów rady, kolegialności i planowości działania prezydiów.

Celem pełnego zobrazowania wyników działalności prezydiów rad, powinna być dokonywana inspekcja prac wydziałów (referatów).

Dla uzyskania oceny pracy prezydiów rad i wydziałów (referatów), inspekcja taka powinna ustalić pogląd na:

1) stopień związania działalności wydziałów (referatów) z prezydiami i komisjami rad oraz stopień — prawidłowość wykonywania ich uchwał i postanowień;

2) ogólny stopień wykonania zadań;

3) realizowanie zasad polityki i wytycznych władz naczelnych;

4) prawidłowość stylu pracy;

5) stopień i jakość nadzoru nad odpowiednimi organami na niższym stopniu.

Inspekcja powinna być również przeprowadzana w zakładach i przedsiębiorstwach, podległych inspekcjonowanemu prezydium rady. Inspekcja przedsiębiorstw i zakładów powinna ustalić pogląd na:

a) stopień związania zakładu (przedsiębiorstwa) z prezydium rady i odpowiednim wydziałem (referatem);

b) ogólny stopień wykonania zadań i zaspokojenia potrzeb publicznych, dla których zakład (przedsiębiorstwo) zostało powołane;

- c) ogólny stopień gospodarności i styl pracy;
- d) atmosferę i socjalistyczną dyscyplinę pracy.

Wydziały inspekcji, w wypadkach uzasadnionych szczególną potrzebą i na osobne polecenie prezydium rady, mogą dokonywać inspekcji przedsiębiorstw, zakładów podległych bezpośrednio temu prezydium.

III. Metody pracy

A. Współdziałanie z wydziałami (referatami) prezydium rady

Dla zapewnienia prawidłowego wykonania zadań przez wydziały inspekcji, powinny one systematycznie współdziałać ze wszystkimi wydziałami prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Współdziałanie to ma na celu:

- 1) uwzględnienie przy wykonywaniu inspekcji potrzeb wydziałów;
- 2) wykorzystanie przez inspekcję materiałów statystycznych i sprawozdawczych wydziałów oraz ich opinii o nadzorowanych przez nie jednostkach terenowych;
- 3) udzielanie zainteresowanym wydziałom wyników inspekcji;
- 4) zapewnienie udziału fachowych pracowników poszczególnych wydziałów — w miarę potrzeby — w inspekcjach generalnych;
- 5) pomoc wydziałów w instruowaniu inspektorów przez dostarczanie odpowiednich materiałów itp.

B. Inspekcje

1) Dla wykonania zadań, wydziały inspekcji stosują następujące formy inspekcjonowania:

a) inspekcje generalne — obejmujące całokształt zagadnień należących do zakresu działania prezydium rady. Inspekcje takie przeprowadzane będą — w razie potrzeby — przy udziale fachowych pracowników wydziałów — a przynajmniej przy wykorzystaniu materiałów uzyskanych od resortowych wydziałów;

b) inspekcje częściowe — obejmujące jedno lub kilka zagadnień z zakresu obowiązków i działania prezydium rady. Zagadnienia te typowane będą przez prezydium rad, z uwzględnieniem zgłoszeń wydziałów;

c) inspekcje sprawdzające — obejmujące sprawdzanie wykonania uchwał lub zaleceń, wydanych w związku z dokonaną inspekcją generalną lub częściową;

d) badania w sprawach zleconych lub w związku z nadesłanymi skargami i doniesieniami.

2) Obowiązkiem inspektorów w czasie inspekcji będzie także instruowanie w ramach upoważnień i wytycznych, udzielonych przed inspekcją oraz w zakresie usuwania usterek, powstałych na skutek nieznamożności przepisów w sprawach bezspornie uregulowanych.

3) Z przeprowadzonych inspekcji składają inspektorzy sprawozdania i projekty wniosków względnie załatwień, wynikających z inspekcji.

Sprawozdania i wnioski przedkładane są przez wydział inspekcji przewodniczącemu prezydium wojewódzkiej rady narodowej, celem — bądź przedstawienia ich prezydium dla powzięcia odpowiednich uchwał i przekazania ich prezydium inspekcjonowanym — bądź

przekazania wydziałom dla wydania przez nie zaleceń jednostkom nadzorowanym.

Sprawozdania te i wnioski powinny być przedłożone przewodniczącemu prezydium rady łącznie z uwagami wydziału ogólnego, a w razie potrzeby i innych wydziałów.

Uwaga 1: Dokonywanie inspekcji generalnych, częściowych albo sprawdzających wymaga zawsze obecności zespołu inspekcyjnego nie tylko na stopniu powiatowym, ale również i na stopniu gminnym.

Uwaga 2: Celem inspekcji generalnych jest wykrycie błędów i braków w polityce i stylu pracy jednostek niższego stopnia. Materiał z takich inspekcji powinien dać prezydium wojewódzkiej rady narodowej podstawę do zasadniczej wypowiedzi, wskazującej źródła ujawnionych błędów i sposoby ich usunięcia.

Dla uzyskania podstawy do powzięcia uchwały przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, w stosunku do wszystkich jednostek terenowych, nie jest konieczne posiadanie materiału z inspekcji wszystkich powiatów. Wystarczy:

1) przeprowadzenie szczegółowej inspekcji generalnej jednego powiatu pod kątem widzenia zadanego głównego tematu (np. styl pracy prezydium gminnej rady narodowej oraz czynniki, które na niego wpływają);

2) pogłębienie wyników tej inspekcji przez krótsze zbadanie pod tym samym kątem widzenia jeszcze około trzech powiatów;

3) przedłożenie materiałów prezydium wojewódzkiej rady narodowej dla powzięcia uchwały;

4) dokonanie, po upływie określonego czasu od powzięcia uchwały, we wszystkich powiatach inspekcji sprawdzających, jak prezydium rad niższych stopni praktycznie uchwałę prezydium wojewódzkiej rady narodowej wykorzystwały i zastosowały.

Uwaga 3: Inspekcje częściowe powinny być narzędziem szybkiego ustalania stopnia wykonania niektórych zadań na stopniu niższym. Dadzą one podstawę do wydania przez właściwe komórki na stopniu wojewódzkim, uzupełniających instrukcji i wyjaśnień a także do udzielenia pomocy w formie bezpośredniego instruktażu.

C. Nadzór nad działalnością komórek inspekcji stopnia powiatowego

Nadzór nad pracą referatu inspekcji prezydium powiatowej rady narodowej (wydziału — referatu inspekcji prezydium miejskiej rady narodowej) polega na:

1) udzielaniu wytycznych w sprawie metod pracy oraz na doszkalanii inspektorów. Doszkalanie przeprowadzane jest przez dostarczanie odpowiednich materiałów oraz przez organizowanie i prowadzenie narad i zbiorowych inspekcji instrukcyjno-pokazowych;

2) sprawdzaniu i wskazywaniu na potrzebę skorygowania planów inspekcji;

3) badaniu i analizowaniu sprawozdań i materiałów z poszczególnych inspekcji oraz sprawozdań ogólnych celem wydania pouczeń i zaleceń.

IV. Organizacja wydziałów

A. Podział organizacyjny

Wydział inspekcji nie dzieli się na niższe komórki organizacyjne. Czynność wydziału, wyliczone w części IV B dzieli się pomiędzy pracowników.

Podstawą uporządkowania działalności wydziału inspekcji jest podział na czynności biurowe i czynności terenowe.

Całością prac kieruje kierownik wydziału. Wśród personelu biurowego powinien on wyznaczyć pracowników odpowiedzialnych za załatwienie poszczególnych spraw. Tym odpowiedzialnym pracownikom może kierownik wydziału — w razie potrzeby — przydzielić pracowników pomocniczych (w ramach etatów).

Wśród personelu terenowego (inspektorów), w wypadku dokonywania inspekcji zespołowych, powinien kierownik wydziału wyznaczyć kierownika zespołu, osobno dla każdej zamierzonej inspekcji.

B. Podział czynności

Wydział inspekcji obejmuje następujące sprawy:

Czynności biurowe

a) 1 — wnioski w zakresie organizacji inspekcji, spraw personalnych, delegacji służbowych i likwidacji rachunków,

2 — kancelaria i zaopatrzenie wydziału,

3 — biblioteka podręczna i wydziału i wydawnictwa urzędowe,

b) 1 — planowanie i sprawozdawczość inspekcyjna wydziału oraz ewidencja wyjazdów służbowych i dokonanych inspekcji,

2 — sprawy planowania i sprawozdawczości ogólnej komórek inspekcji stopnia powiatowego,

c) 1 — ogólne sprawy utrzymania łączności z kontrolą społeczną i miejscową delegaturą Najwyższej Izby Kontroli,

2 — ogólne sprawy współdziałania z wydziałami prezydium wojewódzkiej rady narodowej,

d) 1 — sprawy instruowania i doszkalania pracowników wydziału,

2 — zbieranie i opracowywanie dla użytku inspektorów terenowych potrzebnych materiałów (przepisów prawnych, instrukcji),

3 — sprawy instruowania i doszkalania komórek inspekcji stopnia powiatowego,

c) 1 — zbieranie i opracowywanie dla użytku inspektorów terenowych materiałów potrzebnych w związku z zamierzoną inspekcją,

2 — załatwianie wszelkich spraw, wynikających z przeprowadzonych inspekcji.

f) 1 — załatwianie nadsyłanych skarg i doniesień,

g) 1 — analiza poszczególnych inspekcji przeprowadzanych przez komórki inspekcji stopnia powiatowego (na podstawie nadsyłanych materiałów) oraz udzielanie konkretnych zaleceń i pouczeń odnośnie prawidłowości inspekcji,

2 — przedstawianie wniosków prezydium wojewódzkiej rady narodowej w wypadku konieczności zmiany wydanych na stopniu powiatowym uchwał lub zaleceń poinspekcyjnych.

Czynności terenowe

h) 1 — przeprowadzanie inspekcji generalnych,

2 — przeprowadzanie inspekcji częściowych,

3 — przeprowadzanie inspekcji sprawdzających,

4 — przeprowadzanie badań w sprawach zleconych,

5 — przeprowadzanie badań w związku z nadesłanymi skargami i doniesieniami,

i) 1 — opracowywanie sprawozdań z przeprowadzonych inspekcji,

2 — opracowywanie projektów wniosków względnie załatwień poinspekcyjnych.

Referaty inspekcji prezydiów powiatowych rad narodowych

Tymczasowe ramowe wytyczne dla wydziałów inspekcji prezydiów wojewódzkich rad narodowych stosuje się również dla referatów inspekcji prezydiów powiatowych rad narodowych z odpowiednimi zmianami redakcyjnymi, polegającymi na dostosowaniu treści instrukcji do stopnia powiatowego, przy czym nie stosuje się w ogóle w stosunku do inspekcji powiatowej następujących postanowień:

a) rozdział I, pkt. 2,

b) rozdział II, pkt. c)

c) rozdział II, pkt. 5 (w części dotyczącej inspekcji wydziałów),

d) rozdział III, C, (w całości),

e) w rozdziale IV B — punkty: b — 2), d — 3), g — 1), g — 2).

Z-ca Dyrektora Generalnego

W. Morawski

Przegląd ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazały się numery Dziennika Ustaw R.P. od 42 do 44.

Dziennik Ustaw Nr 42 z dnia 26 września 1950 r. zawiera:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 1950 r. w sprawie uchylecia rozporządzenia o statystyce sprzedaży i licytacji nieruchomości (poz. 378).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 września 1950 r. w sprawie przedpłat na poczet zaliczek na podatek obrotowy i dochodowy podatników gospodarki nie uspołecznionej, wykonujących usługi transportowe na zlecenie przedsiębiorstw gospodarki uspołecznionej oraz władz i urzędów państwowych (poz. 386).

Dziennik Ustaw Nr 43 z dnia 30 września 1950 r. zawiera m. in.:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 1950 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia

zawodów i specjalności, do których stosuje się przepisy o zapobieżeniu płynności kadr pracowników (poz. 388).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 września 1950 r. zmieniające rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie wykonania ustawy o podatku od wynagrodzeń (poz. 390).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 września 1950 r. w sprawie zawieszenia na rok 1950 dla niektórych grup podatników mocy obowiązującej przepisów ustawy o podatku gruntowym w przedmiocie opodatkowania przychodów z działań specjalnych (poz. 391).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 września 1950 r. w sprawie obniżenia podatku gruntowego dla członków zrzeszeń uprawy ziemi (poz. 392).

Obwieszczenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 5 września 1950 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 23 lipca 1945 r. o zasiłkach i pomocy dla osób, pozostałych po uczestnikach ruchu podziemnego i par-

tyzanckiego, poległych w walce o wyzwolenie Polski spod najazdu hitlerowskiego (poz. 395).

Dziennik Ustaw Nr 44 z dnia 4 października 1950 r. zawiera m. in.:

Dekret z dnia 21 września 1950 r. o Państwowej Inspekcji Handlowej (poz. 396).

Dekret z dnia 21 września 1950 r. o rozgraniczeniu nieruchomości Skarbu Państwa lub nieruchomości nabywanych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (poz. 398).

Dekret z dnia 21 września 1950 r. o zmianie dekretu o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego funkcjonariuszów państwowych (poz. 403).

Dekret z dnia 21 września 1950 r. zmieniający ustawę o zmianie organizacji naczelnych władz gospodarki narodowej (poz. 400).

Dekret z dnia 21 września 1950 r. o zniesieniu odrębnych systemów emerytalnych dla pracowników b. związków samorządu terytorialnego oraz ich przedsiębiorstw i zakładów (poz. 407).

Dekret z dnia 21 września 1950 r. zmieniający ustawę o pokrywaniu opłat w szpitalach, będących zakładami społecznymi służby zdrowia (poz. 409).

W Monitorze Polskim w tymże okresie czasu zostały ogłoszone następujące uchwały, zarządzenia, instrukcje i okólniki władz naczelnych o ogólniejszym znaczeniu:

Uchwała Rady Ministrów z dnia 6 września 1950 r. o zmianie Instrukcji Nr 8 w sprawie organizacji wewnętrznej i etatów wydziałów prezydiów rad narodowych (M.P. Nr A-100, poz. 1259).

Zarządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 12 września 1950 r. o wewnętrznej organizacji i trybie postępowania odwoławczych Komisji lokalowych (Nr A-100, poz. 1260).

Uchwała Rady Ministrów z dnia 6 września 1950 r. w sprawie zasad organizacji finansowej i systemu finansowego państwowych przedsiębiorstw podlegających władzom terenowym (Nr A-102, poz. 1284).

ZMIANY I ROZSZERZENIE ZAKRESU ULG W OPŁATACH W ZAKŁADACH SPOŁECZNYCH SŁUŻBY ZDROWIA

W stosunku do poprzednio obowiązujących przepisów, dekret z dnia 21 września 1950 r. zmieniający ustawę o pokrywaniu opłat w szpitalach, będących zakładami społecznymi służby zdrowia (Dz. U. R. P. nr 44, poz. 409) wprowadził następujące zmiany:

W odmienny sposób zostaje określona wysokość ulgowych opłat szpitalnych dla rolników. Skala ulgowych opłat jest uzależniona od przychodów z gospodarstwa, wyrażonych w kwotach pieniężnych, a nie jak poprzednio w ilościach kwintali żyta. Mianowicie rolnicy, których przychód z gospodarstwa zawiera się w kwotach od 20 tys. do 60 tysięcy złotych rocznie, korzystają z największej ulgi, gdyż będą opłacali 30% ustalonych opłat. Ulgi zmniejszają się odpowiednio przy większej przychodowości; o ile zaś kwota przychodu przekracza 200.000 złotych rocznie — nie stosuje się żadnych ulg. Odnośnie członków spółdzielni rolniczo - produkcyjnych, nie podlegających ubezpieczeniu społecznemu, zmniejszono skalę ulg, gdyż, o ile poprzednio ponosili 20% opłaty szpitalnej, obecnie według omawianego dekretu będą ponosili 30% ustalonych opłat.

Natomiast w stosunku do wszystkich rolników, korzystających z ulgowych opłat, rozszerzono zakres ich stosowania. O ile poprzednio ulgowe opłaty dotyczyły opłat w szpitalach powiatowych, to obecnie będą stosowane również i w izbach porodowych, przy czym Skarb Państwa będzie pokrywał w całości opłaty za noworodków, urodzonych w szpitalach lub izbach po-

rodowych. Ta ostatnio ulga dotyczy również rybaków morskich i rzemieślników, którzy korzystają z ulgowych opłat na podstawie rozporządzeń właściwych ministrów.

UPROSZCZENIE POSTĘPOWANIA PRZY ROZGRANICZENIU NIERUCHOMOŚCI SKARBU PAŃSTWA LUB NIERUCHOMOŚCI NABYWANYCH DLA REALIZACJI NARODOWYCH PLANÓW GOSPODARCZYCH

Dekret z dnia 21 września 1950 r., o rozgraniczeniu nieruchomości Skarbu Państwa lub nieruchomości nabywanych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. R. P. nr 44, poz. 398), określa uproszczony tryb postępowania przy rozgraniczaniu nieruchomości należących do Skarbu Państwa oraz nabywanych lub przekazywanych dla realizacji narodowych planów gospodarczych między wymienionymi nieruchomościami, jak też w stosunku do innych nieruchomości.

Dla przeprowadzenia wyliczonych rozgraniczeń jest właściwa władza, która zarządza nieruchomością, bądź posiada zezwolenie na nabywanie nieruchomości dla realizacji narodowych planów gospodarczych.

Ponadto właściwy minister może upoważnić do przeprowadzenia rozgraniczenia podległe mu instytucje lub jednostki gospodarki społecznej, o ile odpowiadają wyżej wymienionym warunkom.

Władze lub instytucje, przeprowadzające rozgraniczenie, są zobowiązane do zawiadomienia o wszczęciu postępowania powiatowej władzy mierniczej oraz osoby zainteresowane. O ile rozgraniczenie ma dotyczyć większej ilości nieruchomości, położonych w granicach jednej gminy lub miasta — wspomniane zawiadomienie powinno być dokonane za pośrednictwem prezydium właściwej rady narodowej.

O ile w toku czynności rozgraniczenia nie są obecne osoby zainteresowane, ustawowym ich przedstawicielem w gminach jest sołtys, a w miastach — przedstawiciel prezydium miejskiej rady narodowej. W gminach nie podzielonych na gromady przedstawiciela deleguje prezydium gminnej rady narodowej.

Protokół sporządony z czynności rozgraniczenia ma moc ugody sądowej w stosunku do granic niespornych, to znaczy że może być wykonywany w drodze egzekucji sądowej, lecz gdy powstanie spór co do jego ustaleń — może być zmieniony w drodze procesu sądowego.

O ile zaś nastąpi rozbieżność zdań już w toku rozgraniczenia, władza lub instytucja oznacza punkty graniczne tymczasowo i przekazuje sprawę rozgraniczenia powiatowej władzy mierniczej, która z urzędu dokona rozgraniczenia w trybie zwykłym, określonym w dekreście z dnia 13 września 1946 r. o rozgraniczeniu nieruchomości.

Przepisy dekretu są uzasadnione koniecznością wprowadzenia uproszczonego trybu rozgraniczenia w związku z objęciem przez Państwo w posiadanie szeregu nieruchomości, których granice zatarte i zniszczone wskutek działań wojennych należy trwale uregulować w interesie ogólnie - państwowym.

OBNIŻENIE PODATKU GRUNTOWEGO DLA CZŁONKÓW ZRZESZEŃ UPRAWY ZIEMI

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 września 1950 r. w sprawie obniżenia podatku gruntowego dla członków zrzeszeń uprawy ziemi (Dz. U. R. P. nr 43, poz. 392) ustaliło, że wymienionym rolnikom przyznaje

się na rok podatkowy 1950 ulgę w wysokości 30% tej części podatku gruntowego, która przypada z gruntów, włączonych przez podatników do wspólnej uprawy. Wspomniane rozporządzenie ma moc obowiązującą od dnia 1 stycznia 1950 r.

ZMIANY PRZEPISÓW O TYMCZASOWYM UNORMOWANIU STOSUNKU SŁUŻBOWEGO PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH

Obowiązujące przepisy ustalały, że dnia 31 grudnia 1950 r. wygaśnie moc obowiązująca art. 10 dekretu z dnia 14 maja 1946 r. o tymczasowym unormowaniu stosunku służbowego pracowników państwowych (Dz.

U. R. P. nr 22, poz. 139), który uprawniał władze naczelne, bez zachowania warunków i terminów przewidzianych w odnośnych przepisach służbowych, do zmiany grupy uposażenia i stanowiska służbowego pracownika państwowego zwolnienia go od egzaminu praktycznego, przeniesienia w stan spoczynku oraz zwolnienia ze służby po uprzednim 3-miesięcznym wypowiedzeniu z zachowaniem praw emerytalnych.

Dekret z dnia 21 września 1950 r. o zmianie wymienionego dekretu (Dz. U. R. P. nr 44, poz. 403) ustalił, że cytowany przepis nie wygaśnie dnia 31 grudnia 1950 r., lecz upoważnił Radę Ministrów do ustalenia terminu jego obowiązywania.

Głosy prasy

Nr 5—6 „Przeglądu Administracyjnego“ rozpoczyna artykuł „Rady Narodowe na nowej drodze rozwojowej“. Zawiera on, prócz ogólnego omówienia ustawy z 20 marca 1950 r., sprawozdanie Prezydium Woj. R. N. w Katowicach, wygłoszone na plenarnym posiedzeniu rady 15 lipca br. Bronisław Miszewski w pracy „O szerszy udział mas pracujących w planowaniu“ omawia ogólne zasady planowania, przytacza osiągnięcia na tym polu uzyskane w Związku Radzieckim, udział mas pracujących w planowaniu oraz, na tle ustawy z 20 marca 1950 r., różnorodne aspekty planowania.

Następna praca to „Rzecz o gospodarce mieszkaniowej“ omawiająca kto i jak administruje mieszkaniami, zakres i organizację nadzoru państwowego nad gospod. mieszkaniową oraz prace przedsiębiorstw remontowo-budowlanych.

O zagadnieniach odbudowy pisze Zofia Wyrobkowska. Jest to omówienie ogólnych zasad dekretu o rozbiorce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny.

Zagadnieniom inspekcji miejskiej poświęcony jest odrębny artykuł. Mgr R. mówi w nim o metodzie pracy inspektorów miejskich, podaje ich specyficzne zadania, sposób kontroli i jej zakres. Zadaniem inspektora jest również „nawiązanie kontaktu z radą zakładową, interesowanie się stroną wychowawczą i kulturalną robotnika, wyposażenie świetlicy, frekwencja w niej“ itd.

Część artykułową kończy praca Józefa Hanke „Organizacja i zakres działania naczelnych władz administracyjnych i gospodarki narodowej“ — oraz omówienie wniosków racjonalizatorskich.

Numer kończy „Jak pracują rady narodowe“.

Nr 5 (9) „Pracownika Komunalnego“ (wrzesień 1950) poświęcony jest m. in. sprawie realizacji Planu 6-letniego

i odbudowy Warszawy. Artykuł poświęcony Planowi 6-letniemu w zakresie gospodarki komunalnej zapoczątkowuje cykl artykułów z których następne mają dotyczyć zadań związku i rzesz pracowników komunalnych w wykonaniu Planu 6-letniego. W artykule „Plan 6-letni w zakładzie pracy“ znajdują się m. in. konkretne wytyczne dla zakładów pracy niezbędne do opracowania planu zakładu: np. przeanalizowanie planu na tle założeń ogólnych wszystkich działów gospodarki narodowej, na tle założeń ekonomicznych i politycznych; przyjęcie zasady, że plan w realizacji ma być klasowy, że zlikwiduje przeciwieństwa społeczne.

Następna praca to „Aktyw kulturalno-oświatowy zbliży Plan 6-letni do serc i umysłów naszych związkowców“. Autor podkreśla, że realizacja planu nastąpi tylko wówczas, gdy stanie się on zrozumiały, aprobowany i uznany za swój przez wielomilionowe masy pracujące. Spełnienie tego warunku jest zadaniem masowej propagandy i popularyzacji planu.

Sprawom walki o pokój poświęcony jest krótki artykuł pt. „Zwycięstwo będzie nasze. Pokój zwycięży wojnę“.

Następnie pismo omawia zagadnienia racjonalizatorstwa i przodownictwa. W dziale praca i płaca poruszone są sprawy dotyczące regulaminów pracy, terminów wynagrodzeń, nagród pieniężnych, mieszkań służbowych.

Specjalnie uwypuklone jest w numerze zagadnienie odbudowy Warszawy. Prócz artykułu poświęconego temu zagadnieniu, numer zawiera ilustracje obrazujące osiągnięcia już uzyskane na tym odcinku. Dalsze prace dotyczą spraw wszechniczy radiowej, łączności miasta ze wsią, akcji społecznej. Specjalna stronica poświęcona jest korespondentom pisma. Numer kończy przegląd ustawodawstwa, „W cieniu pokrzywy“ i korespondencja z wczasów.

Komunikaty

O WYKORZYSTANIE NAWOZU ZBIERANEGO NA RZEŹNIACH

Centralny Zarząd Przemysłu Mięsnego natrafia na wiele trudności w wygospodarowaniu nawozu zbieranego na rzeźniach. Dotychczas jedynie niektóre zarządy gospodarstw uspołeczniczonych doceniły wagę należytego użyźniania roli nawozem naturalnym zbieranym na terenie rzeźni.

Centralny Zarząd Przemysłu Mięsnego zwraca się do wszystkich rad narodowych, aby zainteresowały się tym zagadnieniem na swoim terenie i przyczyniły się w razie potrzeby do zwiększenia zakupu nawozów naturalnych w rzeźniach.

Sprawą tą powinny zainteresować się również komitety rolne gminnych rad narodowych.

DO PRENUMERATORÓW „RADY NARODOWEJ“

Administracja „Rady Narodowej“ zwraca się do Prenumeratorów, w szczególności do wojewódzkich, powiatowych, miejskich i gminnych rad narodowych, by w terminie do dnia 30 października 1950 r. uregulowały zaległości z tytułu prenumeraty „Rady Narodowej“ za I, II i III kwartał 1950 r.

Prenumeratorzy winni opłacać prenumeratę z góry za kwartał. W braku opłaconego zamówienia wysyłka „Rady Narodowej“ zostanie wstrzymana. Nie dotyczy to wysyłki pisma dla użytku rad narodowych.

Prenumeratę należy wpłacać na konto PKO I - 6800 P.P.K. „Ruch“, Warszawa, ul. Srebrna 16.

Adres Redakcji: Al. J. Jazdowskie nr 3. Kancelaria Rady Państwa tel. 89000-005 Red. — 131. Sekr. — 263.

Redaguje Komitet. Przyjmowanie interesantów codziennie od 12 — 14.

Prenumerata i egz. kwartalnie 220 zł

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumerate przyjmuje P. P. K. „Ruch“ — Oddz. Woj. w Warszawie. Srebrna 16, tel. 80420. na konto PKO nr I — 6800.

Wydawca: Spółdzielnia Wyd.-Oświat. „Czytelnik“ Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd.-Ośw. „Czytelnik“, Marszałkowska 3/5 B-130001

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Obywatel Kopka Józef — Przewodniczący Komisji Urządzenia Osiedli przy Gminnej Radzie Narodowej w Bobrownikach zapytuje, jakie sprawy należą do zakresu działania tej Komisji?

Odpowiedź:

O zadaniach komisji rad narodowych mówi uchwała Rady Państwa z dnia 12 maja 1950 r. w sprawie tymczasowych wytycznych dla powoływania i działalności komisji rad narodowych (Monitor Polski A-57, poz. 652).

Zadania te możemy ująć w trzy zasadnicze punkty:

1) inicjowanie działalności rady i jej organów oraz przygotowywanie projektów zmierzających do podniesienia warunków bytu mas pracujących;

2) wykonywanie nadzoru nad organami wykonawczymi rady narodowej oraz sprawowanie kontroli społecznej nad wszystkimi przedsiębiorstwami, zakładami i instytucjami nawet nie podległymi bezpośrednio radzie narodowej ale związanych z tematem prac komisji;

3) utrzymywanie stałej ścisłej łączności z mieszkańcami gminy w zakresie realizacji zadań komisji, wykorzystywanie ich inicjatywy oraz przyjmowanie i rozpatrywanie projektów pochodzących od organizacji społecznych i poszczególnych obywateli.

Jakie sprawy należą do spraw „urządzenia osiedli“, którymi ma zajmować się Komisja Urządzenia Osiedli?

Ogólnie mówiąc, są to wszystkie te sprawy, które wiążą się z warunkami zamieszkania, są to takie sprawy, jak zaopatrzenie w wodę, wyposażenie osiedla w ulice czy chodniki i mosty, jak zabezpieczenie czystości osiedli, zieleńce, ogródki dla dzieci, łaźnie, pralnie, kąpieliska, domy hotelowe (noclegowe), sprawy ochrony ogniowej, oświetlenie ulic i placów, założenie telefonu na wsi itp., słowem wszystkie sprawy, które przyczyniają się do podniesienia warunków bytu w osiedlach i jego estetycznego wyglądu.

Przy wykonywaniu swych zadań Komisja Urządzenia Osiedli może i powinna współdziałać z innymi komisjami rady.

J. Służewski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Cianowicach, powiatu olkuskiego zapytuje, do kogo należy się zwrócić w sprawie przeniesienia siedziby gminy, gdyż obecna siedziba pozbawiona jest połączenia komunikacyjnego i w siedzibie gminy brak jest odpowiednich budynków na lokal prezydium GRN

Odpowiedź:

Stosownie do art. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o dokonywaniu zmian podziału administracyjnego Państwa (Dz. U. R. P. nr 6, poz. 48) utworzenie nowej gminy wiejskiej, zniesienie istniejącej, zmiana jej granic lub nazwy albo zmiana siedziby władz gminnych należy do zakresu działania Prezydium Rady Ministrów. Jak wynika z ogłoszonych w numerze 16 (178) „Rady Narodowej“ z dnia 15 sierpnia 1950 r. danych o organizacji II Zespołu w Prezydium Rady Ministrów, sprawa ta należy do kompetencji Biura Organizacyjnego w II Zespole w Prezydium Rady Ministrów (Warszawa, Aleje Ujazdowskie 9).

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Szydłowcu zapytuje, czy obowiązek świadczeń na niektóre cele publiczne (szarwark) ciąży na podatnikach podatku od nieruchomości również w tym wypadku, jeśli budynek podlegający temu podatkowi, objęty jest działaniem ustawy o najmie lokali?

Odpowiedź:

Zasada równości obowiązku świadczeń na cele publiczne oraz równości wobec prawa czyni niedopuszczalnym stosowanie w tej mierze jakichkolwiek wyjątków, poza tymi jakie wyraźnie przewidują przepisy prawne.

Ani ustawa z dnia 26 marca 1935 r. o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. U. R. P. z r. 1935 nr 27, poz. 204 i z r. 1936

nr 85, poz. 593), ani żaden inny przepis prawny nie przewidują żadnych zwolnień od obowiązku tych świadczeń, przeto brak jest podstaw do zwolnienia od świadczeń szarwarkowych osób opłacających podatek od budynków objętych działaniem ustawy o najmie lokali.

Dr St. Dusznick

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Czernichowie, powiatu krakowskiego zapytuje, czy pracownikom prezydium gminnej rady narodowej pełniącym funkcje ławników w sądzie obywatelskim przysługują diety w wypadku, gdy posiedzenie sądu przeciąga się poza normalne godziny urzędowania?

Odpowiedź:

Odpowiedź na powyższe pytanie daje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 listopada 1947 r. (Dz. U. R. P. nr 71, poz. 441), które w § 6 przewiduje, że ławnik ma prawo do otrzymania za stratę zarobku w związku z oderwaniem go od zwykłych zajęć zawodowych wynagrodzenia w wysokości 150 zł za każde posiedzenie w którym brał udział.

Odnosnie zwrotu kosztów przejazdu daje wyjaśnienie § 3 podanego rozporządzenia, który stanowi, że ławnik zamieszkały w odległości co najmniej 3 kilometrów ma prawo do otrzymania oprócz wynagrodzenia także do zwrotu kosztów przejazdu publicznym środkiem komunikacji do sądu i z powrotem. Jeżeli w miejscu zamieszkania sędziego obywatelskiego nie ma publicznych środków komunikacji, ma on prawo do zwrotu kosztów przejazdu według zatwierdzonej przez władze taryfy najmu koni, a w braku takiej taryfy według cen odpowiadających miejscowym stosunkom. Zwrot kosztów przejazdu należy się również ławnikowi w razie korzystania przezeń z własnych środków lokomocji.

Należne ławnikom wynagrodzenie za udział w posiedzeniach sądowych wypłaca się z funduszków prezydium gminnej rady narodowej na podstawie złożonych przez nich wykazów poświadczonych przez sędziego obywatelskiego.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Głubczycach zapytuje, czy:

1) podatek od środków reklamy (szyldu) może być obniżony do połowy, jeżeli podatnik zlikwidował swój sklep w pierwszej połowie roku podatkowego,

2) obowiązek podatkowy z tytułu tegoż podatku ciąży na osobie innej, która zajęła ten sam sklep w drugiej połowie roku, a w danym razie w jakiej części?

Odpowiedź:

do p. 1. Z treści przepisów §§ 5 i 9 statutu wzorowego o podatku od środków reklamy, ustalonego zarządzeniem Ministrów Administracji Publ. i Ziemi Odzyskanych z dnia 17 września 1948 r. (Monitor Polski A-75, poz. 655) — wynika, że podatek od szyldu, jako środka reklamy ma być wymierzony w stosunku rocznym, z wyjątkiem przypadku, kiedy szyld umieszczono po dniu 30 czerwca (§ 8). Wówczas bowiem podatek pobiera się w połowie określonych tam stawek podatkowych. Ten wyjątek nie może być jednak rozciągany na inne przypadki, a w szczególności także na przypadek likwidacji sklepu w pierwszej połowie roku.

do p. 2. Według przepisów §§ 3 i 5 wspomnianego statutu, obowiązek podatkowy ciąży na tej osobie, która środka reklamy (szyldu) używa, przyczym powstaje on w pierwszym dniu tego roku, w którym środka reklamy użyto.

W omawianym przypadku osobą tą jest więc poprzedni właściciel sklepu, a nie ten, który sklep po nim przejął w drugiej połowie roku, na nim więc, a nie na jego następcy ciąży obowiązek podatkowy w całości.

Jeśli jednak następca ten używa innego szyldu, a więc o innym napisie i umieścił go po dniu 30 czerwca to — niezależnie od obowiązku podatkowego za cały rok poprzedniego właściciela sklepu w stosunku do używanego przez niego szyldu — jest on obowiązany do opłacenia podatku od tego nowego, używanego przez niego szyldu, w połowie stawek stosownie do omówionych już poprzednio przepisów § 8 wspomnianego na wstępie statutu.

Zarząd Oddziału Związku Zawodowego Pracowników Komunalnych w Wadowicach zapytuje, jak

został uregulowany stosunek pracy dotychczasowych pracowników b. samorządu mianowanych na dożywocie, którzy w związku z ustawą z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 130) pracują w prezydiach rad narodowych?

Odpowiedź:

Odpowiedź na to pytanie daje uchwała Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1950 r. (instrukcja nr 12) w sprawie unormowania stosunku służbowego pracowników samorządowych, którzy przeszli do służby w wydziałach prezydiów rad narodowych. Uchwała ta stanowi, że pracownicy samorządowi, którzy przeszli do służby w wydziałach (oddziałach, referatach, urzędach) prezydiów rad narodowych podlegają w zakresie praw i obowiązków wynikających ze stosunku służbowego, ustawie z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1949 r. nr 11, poz. 72) o ile:

1) byli poprzednio ustalen w służbie samorządowej albo

2) byli zatrudnieni w związkach samorządu terytorialnego co najmniej od 1 stycznia 1946 r. bądź

3) w okresie okupacji byli żołnierzami wojska polskiego zagranicą, a w ciągu 3 miesięcy od daty powrotu do kraju zostali zatrudnieni w związkach samorządu terytorialnego i pracowali co najmniej od 1 stycznia 1947 r.

W wyjątkowych przypadkach Prezes Rady Ministrów na wniosek prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej (Rady Narodowej m. st. Warszawy i m. Łodzi) może rozciągnąć powyższy przepis na osoby, które nie odpowiadają warunkom podanym w punkcie 2 i 3 odnośnie ciągłości zatrudnienia lub co do terminu rozpoczęcia pracy.

Stosunek pracy pracowników, którzy nie odpowiadają podanym wyżej warunkom, a którzy przeszli do pracy w wydziałach (oddziałach, referatach, urzędach) prezydiów rad narodowych określa rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. nr 35, poz. 323) lub rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia

16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. nr 35, poz. 324).

Mgr St. Ślubowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w M. zapytuje, kto może uchylać uchwały gminnej rady narodowej w przypadku, gdy uchwały te są sprzeczne z obowiązującym prawem?

Odpowiedź:

Uchwała gminnej rady narodowej sprzeczna z prawem może być uchylona uchwałą powiatowej rady narodowej.

Uzasadnienie:

Przepisy art. 28 i 29 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 130) głosi, że rada narodowa wyższego stopnia może uchylić uchwałę rady narodowej niższego stopnia, lub jej prezydium, jeżeli uchwała ta jest sprzeczna z prawem lub też niezgodna z zasadniczą linią polityki Państwa.

Art. 30 wyżej wspomnianej ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej przewiduje również możliwość zawieszenia wykonania uchwał rad narodowych przez prezydium rad narodowych wyższego stopnia.

W wypadku zawieszenia uchwały rady narodowej przez prezydium rady wyższego stopnia, ma prawo to prezydium przedstawić zawieszoną uchwałę swojej radzie narodowej, celem ewentualnego jej uchylenia.

J. Służewski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Strzegowie zapytuje, czy jest prawnie dopuszczalnym egzekucyjne ściąganie od ludności gromad kosztów ich elektryfikacji przeprowadzonej w r. 1948, jeśli do pokrycia tych kosztów interesowana ludność nie zobowiązała się pisemnie?

Odpowiedź:

Roszczenia o zwrot kosztów elektryfikacji gromad, z roku 1948 są natury prywatno-prawnej i z tych względów nie podlegają dochodzeniu i egzekucji administracyjnej. Natomiast mogą one być dochodzo-

ne na drodze sądowej, przy czym dla ich uzasadnienia nie jest bynajmniej wymagana pisemna forma zobowiązania. Słuszniejszą drogą, niż droga sądowa, byłoby podjęcie starań przez prezydium R. N. skłonienie ludności na innej drodze do pokrycia omawianych kosztów, wobec korzyści, jakie jej przyniosła dokonana elektryfikacja

Starania te nie zwalniają jednak prezydium gminnej rady narodowej od ciężącego na niej bezpośrednio zobowiązania z tytułu zaciągniętej na ten cel pożyczki, której spłata winna być objęta budżetem gminy. Na pokrycie długu winny być w realnej wysokości preeliminowane wspomniane zwroty ze strony ludności, w razie zaś niewystarczającego stąd pokrycia długu, winien on w brakującej reszcie być spłacony z ogólnych wpływów budżetowych.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w L. zapytuje, czy rada narodowa może wybrać na przewodniczącego sesji rady narodowej członka prezydium powiatowej rady narodowej?

Odpowiedź:

Nie ma w zasadzie przeszkód prawnych, aby powiatowa rada narodowa mogła wybrać na przewodniczącego sesji członka swego organu wykonawczego — prezydium w wypadku, gdy jest on równocześnie członkiem powiatowej rady narodowej, jednakże wybór taki jest niepożądany.

Uzasadnienie:

Przepisy prawne mówiące o wyborze przewodniczącego obrad nie stwarzają w zasadzie przeszkód do powołania przez radę narodową na przewodniczącego sesji — osoby wchodzącej w skład prezydium tejże rady. Prezp's § 5 uchwały Rady Państwa z dnia 12 maja 1950 r. w sprawie tymczasowego ramowego regulaminu obrad rad narodowych (Monitor Polski A-57, poz. 651) stwarza jedynie wymóg, aby przewodniczący obrad był jednocześnie członkiem danej rady narodowej. Ponieważ jednak przedmiotem obrad rady narodowej jest również zwykle kontrola działalności prezydium tej rady, przeto niewłaściwy i niepożądany

jest wybór na przewodniczącego obrad — członka prezydium rady narodowej, jak to mogłoby spowodować mniemanie o ograniczeniu uprawnień kontrolnych rady, od prac prezydium PRN.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Nowej Dąbrowie prosi o podanie przepisów w sprawie wysokości diet dla dochodzącego zastępcy przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej oraz członków rady rekrutujących się spośród robotników PGR, członków Rolniczych Zespołów Spółdzielczych, Zrzeszeń Uprawy Ziemi oraz gospodarstw indywidualnych?

Odpowiedź:

Przepisy w sprawie diet zawiera uchwała Rady Państwa nr 244/48 z dnia 25 października 1948 r. podana w okólniku Kancelarii Rady Państwa nr 67 z dnia 29 października 1948 r. Sprawa ta była już szczegółowo wyjaśniona w dziale Porad Prawnych „Rady Narodowej“ nr 16/172 z dnia 15 sierpnia 1950 r. na stronie LIII w poradzie udzielonej Prezydium GRN w Błachowni Śląskiej.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Z... zapytuje, czy innych członków prezydium poza przewodniczącym, jego zastępcą i sekretarzem można obciążać kierownictwem referatów?

Odpowiedź:

Członkowie prezydium gminnej rady narodowej mogą otrzymać funkcje kierowników pewnych referatów prezydium gminnej rady narodowej.

Uzasadnienie:

Pismo okólne Kancelarii Rady Państwa i Prezydium Rady Ministrów -- Zespół II z dnia 12 czerwca 1950 r. o wytycznych w sprawie składu i podziału pracy w prezydiach gminnych rad narodowych w pkt. 5 przewiduje, że w gminach liczących ponad 5.000 mieszkańców dwaj członkowie prezydium mogą być traktowani bądź, jako członkowie nie stale urzędujący bądź też

można im powierzyć kierownictwo pewnymi referatami prezydium gminnej rady narodowej.

W przypadku, gdy członkowie prezydium nie są kierownikami referatów a są tzw. nie stale urzędującymi, prezydium może im zlecić nadzór i kontrolę nad pewnym referatem lub czuwanie nad poszczególnymi zagadnieniami.

Tego rodzaju przydział funkcji dla członków prezydiów rad narodowych przewiduje § 19 uchwały Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. w sprawie składu podziału pracy i trybu działania prezydiów rad narodowych (Instrukcja Nr 2).

J. Służewski

Pracownik Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Gardei pow. Kwidziń zapytuje, czy w stosunku do b. pracownika umysłowego gminy w IX grupie uposażenia ma zastosowanie ustawa z dnia 7 marca 1950 r. o zapobieżeniu płynności kadr pracowniczych i czy prezydium gminnej rady narodowej może zatrzymać pracownika wbrew jego woli, mimo rozwiązania umowy o pracę za 3 miesięcznym wypowiedzeniem?

Odpowiedź:

Ustawa z dnia 7 marca 1950 r. o zapobieżeniu płynności kadr pracowniczych w zawodach i specjalnościach szczególnie ważnych dla gospodarki uspołecznionej (Dz. U.R.P. Nr 10, poz. 107) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 153) nie ma zastosowania do pracowników prezydium gminnej rady narodowej, podlegających przepisom Rozporządzenia Prezydenta R.P. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Prezydium gminnej rady narodowej nie może wstrzymać odejścia pracownika na jego prośbę, o ile wypowied on umowę o pracę w terminie przewidzianym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U.R.P. Nr 35, poz. 323 z późniejszymi zmianami).

Szczegółowe uzasadnienie w tej sprawie patrz porada udzielona prezydium Gminnej Rady Narodowej w Wawrze w Nr 17 „Rady Narodowej“ z 1.IX.1950 r. str. LIX).

A. Szklarczyk

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Stanisławowie zapytuje, czy istnieją przepisy określające granicę wieku dla kandydatów na członków prezydiów rad narodowych. Powstała bowiem wątpliwość, czy na członka prezydium gminnej rady narodowej może być wybrana osoba pełnoletnia a licząca poniżej lat 21, ze względu na obowiązujący przepis art. 7 ustawy z 11.IX.1944 o radach narodowych, przewidujący dla członków rad wiek 21 lat?

Odpowiedź:

Jakkolwiek przepisy prawne nie zawierają wyraźnych ograniczeń odnośnie wieku kandydatów na przewodniczącego, jego zastępcy, sekretarza i członków prezydiów rad narodowych, to jednak wydaje się wskazanym przy wyborze tych osób mieć na uwadze, aby te miały ukończone 21 lat życia, pomimo, iż prawo cywilne (ustawa z 18.VII.1950 — przepisy prawa cywilnego Dz. U.R.P. Nr 34, poz. 311) przewiduje, że pełnoletność osiąga się z chwilą ukończenia osiemnastu lat życia. Stosownie do art. 43 ustawy z 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U.R.P. Nr 14, poz. 130) do czasu wejścia w życie ustawy określającej czynne i bierne prawo wyborcze, tryb wybierania i liczbę członków rad narodowych pozostają w mocy dotychczasowe przepisy o tworzeniu, składzie i zmianie składu rad narodowych. Zatem ustawa z 20 marca 1950 r. potwierdza, że członkiem rady może być osoba posiadająca ukończone 21 lat życia (art. 7 ustęp 2 ustawy z 11.IX.1944 r.). O ile więc wymóg taki odnośnie wieku stawia się członkom rady, to w stosunku do członków prezydiów kwalifikacje winny być nie mniejsze. Za tego rodzaju rozumowaniem przemawia również okoliczność, że i w innych państwach typu socjalistycznego granica wieku dla biernego prawa wyborczego nie jest niższą od granicy wieku czynnego prawa wyborczego.

Prezydium G.R.N. w Szczekocinach i w Mąkoszycach zapytuje, czy inwalida wojenny, któremu wymierzono świadczenia szarwarkowe od karty rejestracyjnej lub z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, podlega zwolnieniu od obowiązku wykonania tych świadczeń i na jakiej podstawie?

Odpowiedź:

Inwalidzi wojenni, obowiązani do wykupienia kart rejestracyjnych z tytułu prowadzonych zajęć handlowych (przemysłowych) nie są zwolnieni z mocy ustawy od obowiązku świadczeń w naturze lub uiszczenia ich równoważnika pieniężnego; jednak w przypadkach, gdy się znajdują w trudnych warunkach materialnych zalecane jest zwalnianie ich od obowiązku świadczeń przez władze gminy.

Uzasadnienie:

W odpowiedzi na podobne zapytanie Zarządu Gminnego w Nowiżnie udzielonej w Nr 5 z dnia 1 marca 1950 r. „Rady Narodowej“ (str. XVII), wskazano szczegółowo, na jakiej zasadzie rady narodowe mogą wprowadzić zwolnienia inwalidów wojennych od świadczeń w naturze na terenie okręgu swojej działalności.

Podstawą do wprowadzenia tej zasady jest pismo ogólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 28.IX.1948 r. L. dz. SF. III-0-23/48 w sprawie zwalniania inwalidów wojennych od świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne (Dz. Urz. M.A.P. Nr 34, poz. 269).

S. Zaborowski

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Bystrzycy zapytuje, czy Zarząd Nieruchomości Miejskich obowiązany jest inkasować od poszczególnych lokatorów opłaty za czyszczenie kominów i należność tę regulować zbiorowo okręgowemu miistrzowi kominarskiemu, spełniając w ten sposób rolę inkasenta?

Odpowiedź:

Do Zarządu Nieruchomości Miejskich prowadzącego administrację nieruchomości, będących w administracji Prezydium Miejskiej Rady Narodowej należy również obowiązek zbierania wszelkich kwot wpłaconych przez najemców, jako ich udział w pokrywaniu kosztów eksploatacji oraz bieżącego remontu nieruchomości (§ 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 29. 9. 1948 r. Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 375). Ponieważ opłata za czyszczenie kominów podpada pod koszty eksploatacji nieruchomości, przeto winna być łącznie z opłatami na inne koszty eksploatacji, np. wywóz śmieci, wodę, światło, inkasowana przez administrującego domami Zarząd Nieruchomości Miejskich.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Pielgrzymce zapytuje, jak należy obliczać opłaty targowe dla gminnej spółdzielni, która skupuje trzodę chlewną na targowisku, na którym nie pobiera się opłat targowych od sprzedających trzodę?

Odpowiedź:

Gminna spółdzielnia która na targowisku gminnym skupuje trzodę chlewną, należy obliczać ewent. opłaty targowe na zasadzie §.1 p. 2 zarządzenia Ministra Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dn. 18.XII.1948 r. w sprawie pobierania opłat na targowiskach zwierzęcych (Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr 49 poz. 354).

Uzasadnienie:

Przepis art. 10 p. 3 dekretu z dn. 20.3.1946 r. o finansach komunalnych (Dz. Ust. R.P. Nr 40, poz. 199 z 1947 r.) jak również interpretacja tego przepisu, zawarta w rozporządzeniu Min. Adm. Publ. i Ziem Odz. z dn. 20.6.1947 r. w sprawie wykonania dekretu z dn. 20.3.1946 r. o finansach komunalnych (Dz. Ust. R.P. Nr 51, poz. 259) nie przewidują uprawnień związków samorządowych do poboru opłat targowych od kupujących.

Powołane w odpowiedzi zarządzenie wprowadza jednak typ „opłat ogólnych“ i „opłat szczególnych“ ustalając w § 1 p. 3 powołanego w odpowiedzi zarządzenia, że tylko opłata ogólna „pobierana jest przy wejściu na targowisko od wszystkich dostawców zwierząt“.

Pobór opłat szczególnych przewiduje się za takie usługi jak: dodatkowe ważenie zwierzęcia, postój pojazdów, przetrzymywanie zwierzęcia w stajni lub chlewie oraz za dostarczanie paszy i ściółki dla zwierząt, z których to świadczeń może korzystać kupujący zwierzęta. Gminna spółdzielnia (jak i inny kupujący) może być pociągnięta do uiszczenia opłat targowiskowych tylko wówczas gdy korzysta z usług o jakich wyżej mowa.

Poza przypadkami omówionymi wyżej nie ma przepisu na podstawie którego władza gminna mogłaby wprowadzić obowiązek uiszczenia opłat targowiskowych od kupujących trzodę chlewną.

S. Zaborowski

Cena 40 zł

BIBLIOTEKA
UNIERSYTECKA
GDAŃSK

01102